

Rensumalaan 1
Uithuizermeeden

gemeente
Het Hogeland

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Bijlagen regels

Rensumalaan 1 Uithuizermeeden

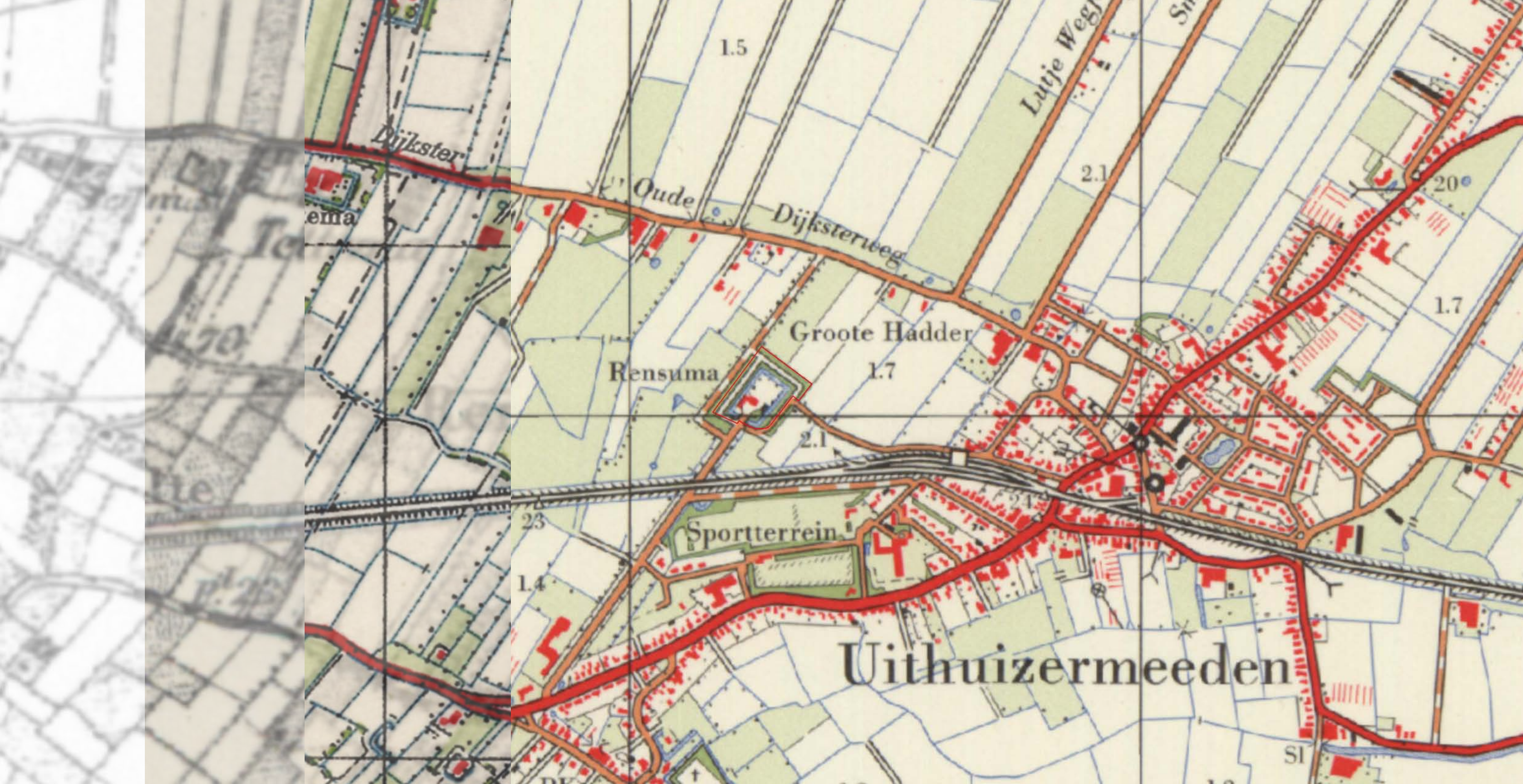
26-10-2023

Inhoudsopgave

Bijlagen regels	5
Bijlage 1 Cultuurhistorische analyse en ontwerp	6
Bijlage 2 Staat van bedrijven	38

Bijlagen regels

Bijlage 1 Cultuurhistorische analyse en ontwerp

CULTUURHISTORISCHE ANALYSE EN ONTWERP | RENSUMABORG

DECEMBER 2022

gemeente
Het Hogeland

BügelHajema
Ruimte voor de leefomgeving

COLOFON

OPDRACHTGEVER

Gemeente Het Hogeland

December 2022

Cultuurhistorische analyse Rensumaborg

BügelHajema Adviseurs

Adviseurs voor de leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Vaart N.Z. 50

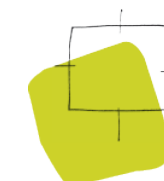
9401 GN Assen

CONTACTPERSOON

[Redacted Name]

E info@bugelhajema.nl

I www.bugelhajema.nl

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

INHOUDSOPGAVE

01	Inleiding	5
	1.1 Woord vooraf	
	1.2 Inleiding	
	1.3 Plangebied	
	1.4 Opgave	
	1.5 Leeswijzer	
02	Cultuurhistorische analyse	9
	2.1 Inleiding	
	2.2 Rensumaborg door de jaren heen	
	2.3 Huidige situatie	
03	Landschappelijke analyse	13
	3.1 Landschap	
	3.2 Landschappelijke inbedding	
	3.3 Structuren en patronen	
	3.4 Cultuurhistorische elementen en relaties	
04	Waardenstelling	17
	4.1 Inleiding	
	4.2 Landschappelijke waarden	
	4.3 Cultuurhistorische waarden	
05	Conclusies en suggesties	23
	5.1 Conclusies	
	5.2 Ontwerpopgaves	
	5.3 Planvoorstel voor de situering van de beoogde nieuwbouw	
06	Ontwerp	28
	6.1 Ontwerpschets	
	6.2 Versterking natuurwaarden	

Deel van een schoorsteenstuk dat Otto Eerelman heeft geschilderd

1. INLEIDING

1.1 Woord vooraf

In opdracht van de gemeente Uithuizermeden is een cultuurhistorische analyse en waardebeoordeling uitgevoerd voor de locatie Rensumalaan 1, waaraan de Rensumaborg is gelegen. In deze waardebeoordeling geven we vervolgens een conclusie en handreikingen voor de inpassing van de woning met schuur die men voornemens is te bouwen aan de Rensumalaan 1. Deze cultuurhistorische waardebeoordeling is bedoeld als verantwoording voor de mogelijkheid om deze woning met schuur te kunnen realiseren.

1.2 Inleiding

In de provincie Groningen zijn een aantal borgen gelegen. Dit zijn stenen landhuizen die hun oorsprong in de middeleeuwen vinden. Borgen zijn van oorsprong kleine eenvoudige middeleeuwse huizen, rechthoekig van vorm, versterkt, voorzien van een zadeldak en soms voorzien van een omgrachting. Deze stenen huizen dienden in tijden van onrust als verdedigings- en schuilplaats voor bewoners van omliggende boerderijen (uit: De Natuur Bezwoeren).

Deze stenen huizen werden in beginsel veelal als torens gebouwd ter verdediging. Wegens het feit dat stenen kostbaar waren, zijn het vooral de rijken die zich dergelijke verdedigingsbouwwerken in de middeleeuwen en daarna konden veroorloven. Hoewel er in die tijd ca. 200 bestaan hebben (www.groningerborg.nl) resteren er nu nog 16. Hiervan is de Rensumaborg er één.

Zoals aangegeven gaat het om een van oorsprong middeleeuwse locatie (soms zelfs ouder) waar stenen huizen werden gebouwd. Een borg is een voornaam huis bewoond door een adellijke familie. De overgang van een stenen huis naar borg zet in vanaf ca. 1.400, het moment waarop de verdedigingsfunctie komt te vervallen. De ontdekking van het buskruit zorgde er voor andere vormen van verdediging. Dit leidde ertoe dat de ontwikkelingen van landgoederen en buitenplaatsen in gang werd gezet en daarmee ook de omvorming van de stenen huizen tot borgen en states in Groningen en Friesland. Er ontstaat een adelstand met bijbehorende status en uiterlijkheden zoals behuizing en tuinaanleg. De borgen worden verfraaid met bijgebouwen, poorten, torens, grachten en singels. Een dergelijke gracht is bij de Rensumaborg nog aanwezig. Bij de borgen behoorden vaak sier- en nutstuinen die in samenhang met elkaar werden ontwikkeld.

De Rensumaborg is een Rijksmonument. En meer precies Rijksmonument nummer 515613 (Monumenten.nl).

Voor de monumenten status is de volgende omschrijving gegeven:

Omschrijving complex: RENSUMABORG, in 1700 gebouwd op de kelders van een ouder huis, ligt op een relatief klein rechthoekig terrein, dat geheel omgracht is; achter het huis ligt een nieuw aangelegde tuin; van een park is in wezen geen sprake; de geometrische structuur met de lange oprijlaan is het belangrijkste aspect van de aanleg; de structuur dateert waarschijnlijk uit de 17e eeuw; op het omgrachte huiseiland, dat via een bakstenen brug met daarop een hek bereikbaar is, staat links voor het huis een bouwhuis, 18e eeuw of ouder; daartegenover, aan de andere kant van het voorplein staat een groep oude linden; de rest van de tuinrichting is hedendaags; achter het eiland, in het verlengde ervan ligt een perceel grasland, waar tot in de 19e eeuw ook een symmetrische aanleg was; deze is inmiddels teruggebracht; dit perceel ligt binnen het te beschermen gebied, evenals een aantal percelen aan weerszijden en aan de voorzijde van het huiseiland; zij zijn als landschappelijk-visuele buffer binnen de begrenzing opgenomen. Het complex wordt aan de noordzijde begrensd door de Oude Dijksterweg, aan de zuidkant door de spoorlijn van Groningen naar Roodeschool en ten westen en oosten door agrarische gronden van derden. Het complex ligt ten noordwesten van het dorp Uithuizermeeden De historische buitenplaats Rensumaborg omvat de volgende onderdelen: huis, parkaanleg, bouwhuis en brug en hek.

Wegens de toegekende monumentstatus en de wens van de bouw van een woning met schuur aan de Rensumalaan 1 is het noodzakelijk dat er een cultuurhistorische waardebeoordeling wordt gedaan van de huidige situatie en de impact van de nieuwbouw in de toekomst.

De borg Rensuma op de kaart van Beckeringh ten tijde van de Alberda's (bron: www.nazatendevries.nl)

1.3 Plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Rensumalaan 1 te Uithuizermeeden in de gemeente Het Hogeland en bestaat uit twee delen. Het noordelijke gedeelte staat kadastraal bekend als Uithuizermeeden, sectie K, nummer 129 en heeft een oppervlakte van 15.945 m².

Het zuidelijke gedeelte staat kadastraal bekend als Uithuizermeeden, sectie G, nummer 2389 en heeft een oppervlakte van 13.272 m². Dit is het plangebied voor de gewenste ontwikkeling.

1.4 Opgave

In de toekomstige situatie zal er een woning met schuur mogen worden gerealiseerd aan de Rensumalaan 1. Dit bouwplan moet een positieve bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving. De historische structuren en wordingsgeschiedenis alsook de huidige situatie spelen voor de positionering van de woning met schuur in relatie tot de Rensumaborg een belangrijke rol. Dit betekent concreet dat de woning met schuur in samenhang met zowel de historische als de landschappelijke ruimtelijke kwaliteiten van de Rensumaborg ontworpen moeten worden. Zodoende is een historisch ruimtelijke analyse van de plek essentieel om als basis te dienen voor een zorgvuldig ontwerpconcept. Zowel qua bebouwing als qua landschapsplan.

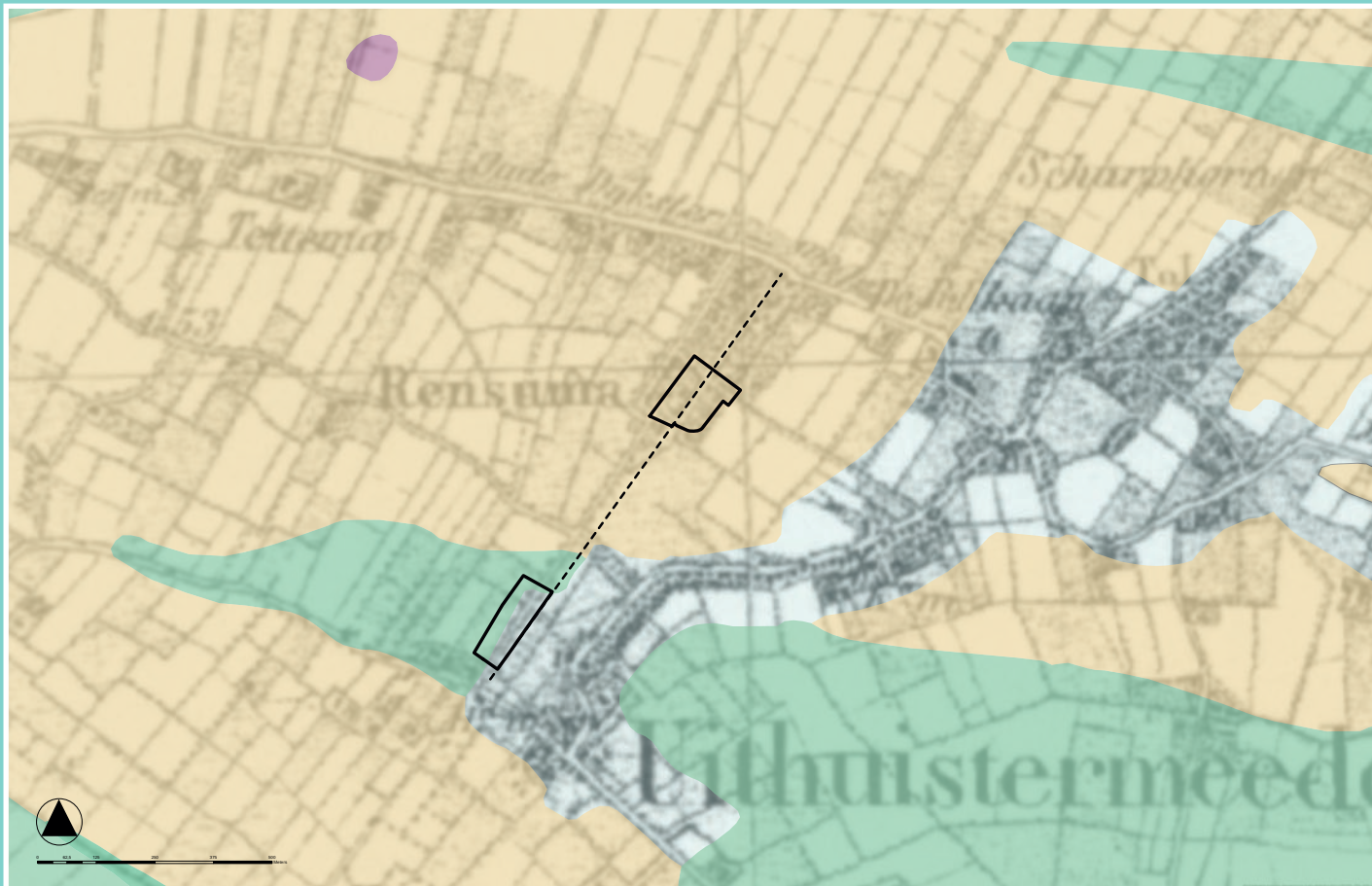
Het voorliggende document beschrijft de historische en ruimtelijk/landschappelijke analyse en de verhouding tot de situering van het landgoed in het landschap.

1.5 Leeswijzer

Het tweede hoofdstuk gaat in op de cultuurhistorische wordingsgeschiedenis van de Rensumaborg.

Het derde hoofdstuk gaat in op de landschapsanalyse van de plek.

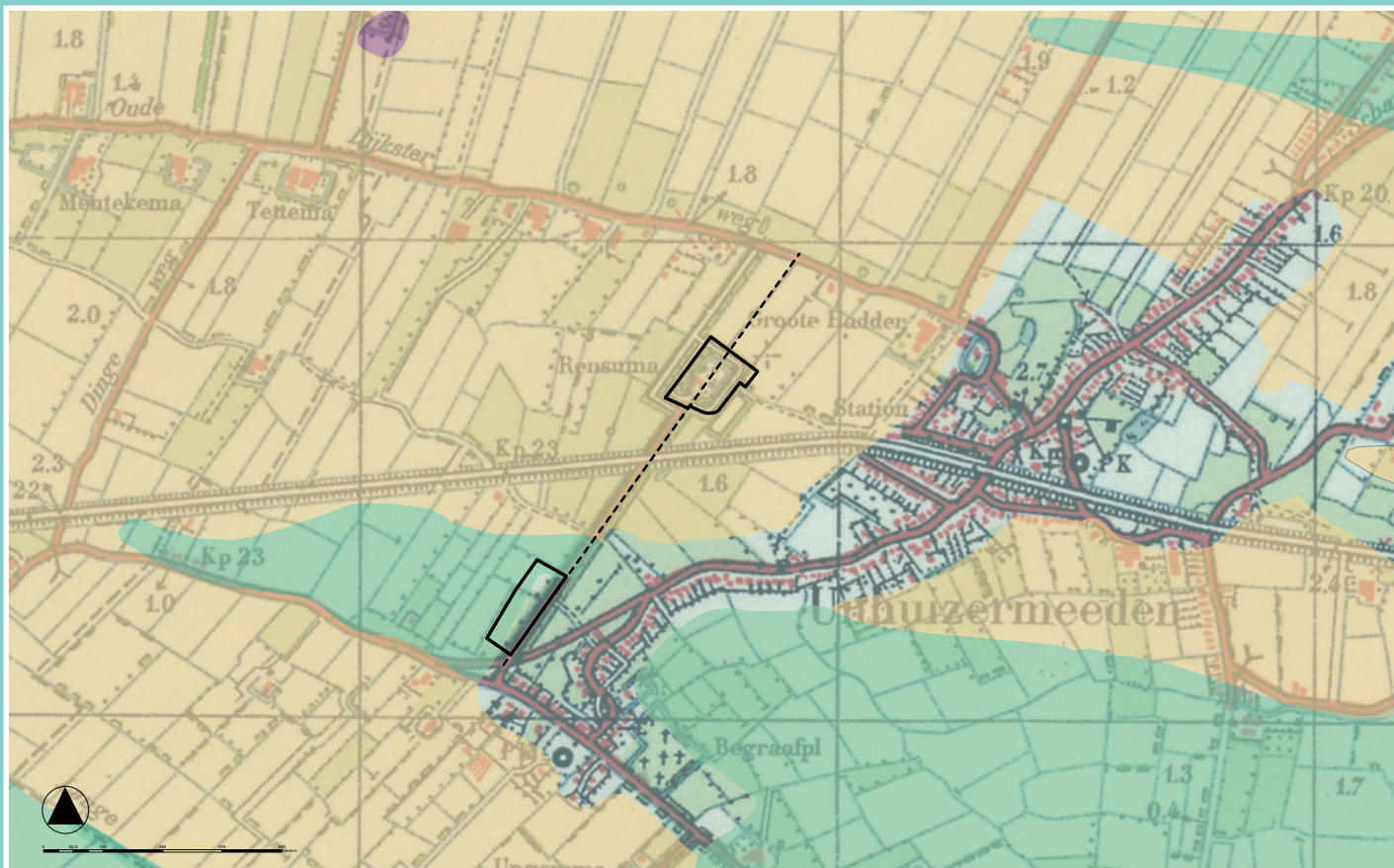
Vervolgens wordt er in hoofdstuk vier op basis van voorgaande beide hoofdstukken een waardebeoordeling van de locatie gedaan waarin aanbevelingen en uitgangspunten worden geformuleerd ten behoeve van de voorgenomen nieuwbouw. In hoofdstuk 5 worden er conclusies en suggesties gegeven op basis van de analyse en het keukentafelgesprek van 22 november. In Hoofdstuk 6 wordt deze ontwerpvisie vertaald in een ontwerpschets inclusief beknopte toelichting en bijbehorende versterking van de natuurwaarden.

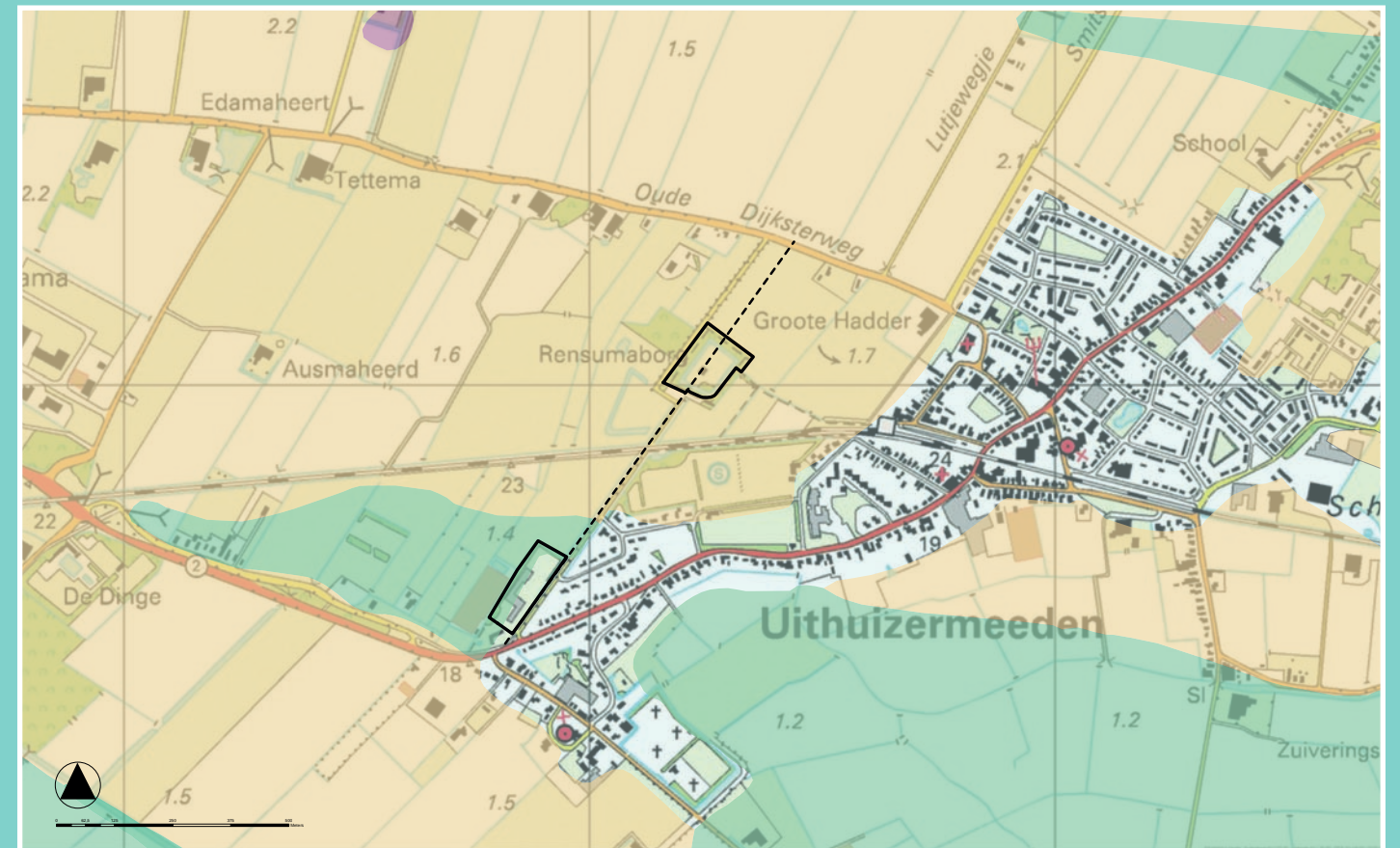
Historische kaart 1850 met geomorfologische kaart.
(paars: wierden | oranje: kwelderwal | groen: vlakten van getijafzetting)

Historische kaart 1900 met geomorfologische kaart.
(paars: wierden | oranje: kwelderwal | groen: vlakten van getijafzetting)

Historische kaart 1950 met geomorfologische kaart.
(paars: wierden | oranje: kwelderwal | groen: vlakten van getijafzetting)

Historische kaart 2000 met geomorfologische kaart.
(paars: wierden | oranje: kwelderwal | groen: vlakten van getijafzetting)

2. CULTUURHISTORISCHE ANALYSE

2.1 Inleiding

Het dorp Uithuizermeden is rond 1250 ontstaan. Ten westen van het dorp bevindt zich de achttiende eeuwse Rensumaborg met lange oprijlaan. Deze borg wordt voor het eerst in zijn huidige verschijning in de zeventiende eeuw vermeld toen de jonker Onno Tamminga van Alberda eigenaar werd. Deze ambitieuze, rijke man liet ook de Nederlands Hervormde kerk van Uithuizermeeden vergroten en verfraaide de kerktoeren naar het ontwerp van Allert Meijer. De Rensumaborg ligt op ca. 750 m afstand van de Nederlands Hervormde kerk en dicht bij Ol Diek. De geschiedenis van de borgen gaat verder terug dan de 17e eeuw en speelt een rol in de ontwikkeling van het landschap bij en om de borg.

Over de jaren breidde Uithuizermeeden zich steeds verder uit langs de Hoofdweg. Aanvankelijk gebeurde dit alleen ten zuiden van de weg omdat de Rensumaborg rechten had op de noordzijde. Na 1850 gebeurde dit ook ten noorden van de hoofdweg. De lintbebouwing werd doorbroken door de komst van de spoorlijn Groningen-Sauwerd-Roodeschool. Deze zorgde er voor dat er meer bebouwing rondom het spoor ontstond. Er werden nieuwe straten en luxere woningen gebouwd.

2.2 Rensumaborg door de jaren heen

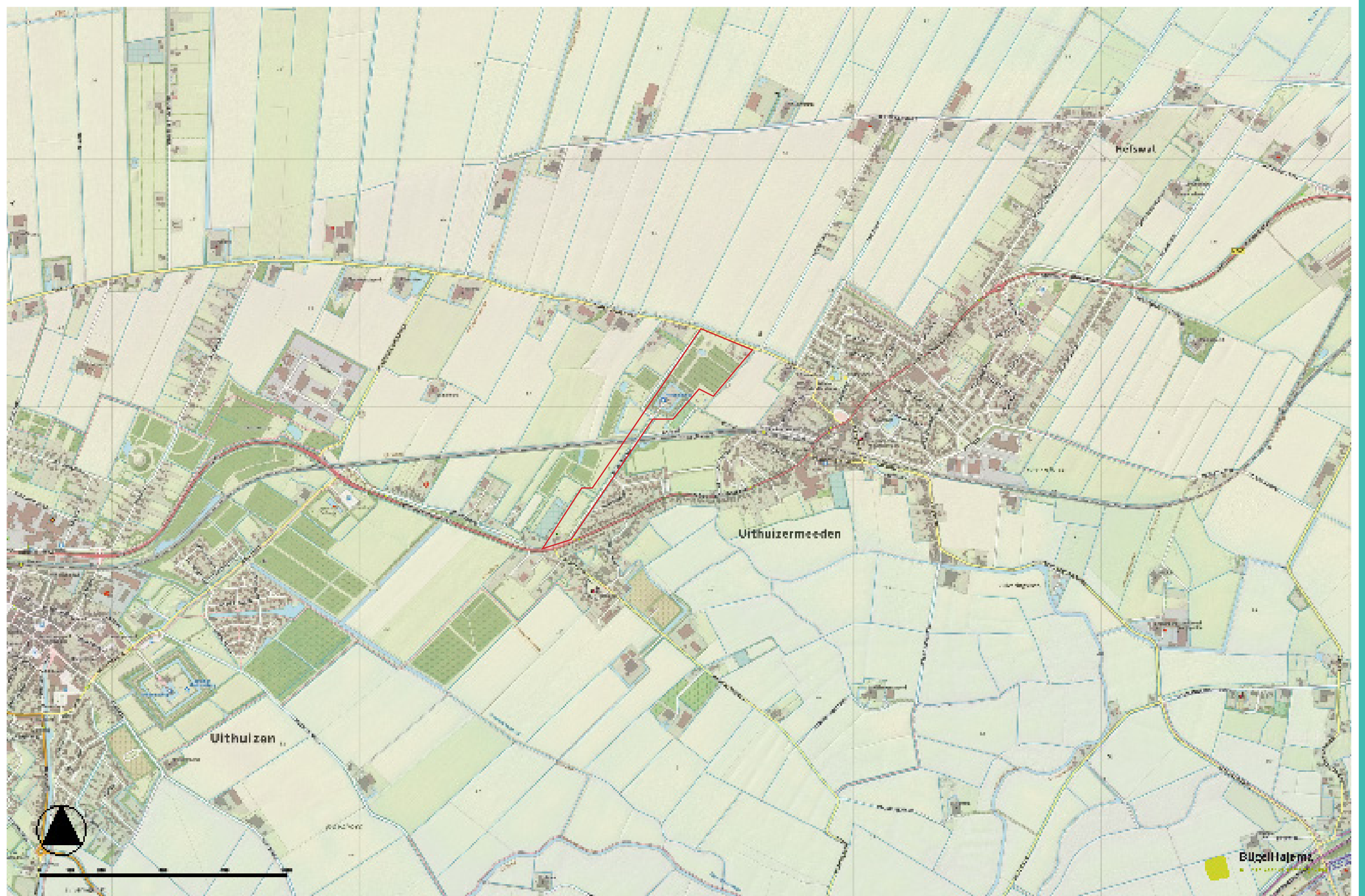
Het huis

Dan terug naar de oorsprong. De ontstaansgeschiedenis van de Rensumaborg. Het is onbekend wanneer de eerste voorganger van het huidige huis is ontstaan. Rond 1379 wordt het huis Reyndismadele onder Uithuizermeden genoemd en begin 15e eeuw wonen leden van de familie Reindesma in het huis. Door huwelijken komt Rensuma uiteindelijk in handen van het geslacht Ewsum (www.nazatendevries.nl). In 1553 staat Rensuma als de verhuurde boerderij Reindtsumaheerd in het klauwregister vermeld. Als Rensuma in 1623 wordt genoemd wordt het inmiddels bewoond door Willem Fockes. Vanaf 1662 is Rensuma een adellijke heer. Dit is bekend vanwege een bewaard gebleven rekening van gebrandschilderde ruitjes. De rekening is ondertekend door jonker Petrus van Aggema die zich Heer van Rensuma noemt. Hij is getrouwd met Maria Bibiana Wijtsmadie, geboren op de Alma borg onder Bedum. In 1695 verkoopt zijn dochter Teda Maria het bezit Rensumaborg met bijbehorende rechten aan Mello Alberda van de Menkemaborg. Als Mello in 1699 overlijdt laat hij Rensumaborg na aan zijn zoon Onno Tamminga van Alberda. Uit de boedelbeschrijving wordt duidelijk dat het om een fors landbezit gaat en dat de borgheer een belangrijke rol speelt in het lokale bestuur.

Onno Tamminga gaat aan de slag met een grondige verbouwing. Van de borg in zijn nieuwe uitstraling wordt in de 17e eeuw weer melding gemaakt. Zoals eerder vermeld speelde de architect Allert Meijer een belangrijke rol voor de familie Alberda. Hij was naast architect van de Nederlands Hervormde kerk in Uithuizermeden tevens de architect van de Menkemaborg en zo heeft hij wellicht eveneens een rol gespeeld in de grondige verbouw van de Rensemaborg en de eenvoudige Frans-classicistische tuinaanleg. Nadat de Rensumaborg in eigendom van verschillende nazaten van ALberda is geweest en de laatste telg kinderloos sterft, wordt het huis met het bijbehorende 168 ha aan land geveild in 1829 en gekocht door jhr. Mr. Dr. Oncko van Swinderen. Hij koopt het huis waar tuinen, lanen, grachten, singels, bossen, een schathuis, schuur, karnmolen en landerijen bij horen. Dit beslaat in totaal 168 ha. De Rensumaborg blijft van 1829 - 1974 in het bezit van de familie Swinderen. De bij het landgoed behorende boerderijen worden verhuurd. Na 1861 wordt de Rensumaborg niet meer permanent bewoond. Het landbouwbedrijf stopt met productie en bomen rond het huis worden gekapt en verkocht. Het wordt dan een plek die tot 1974 aan verschillende partijen wordt verhuurd.

Achterzijde woonhuis Rensumaborg (bron: Bugelhajema)

In 1974 wordt het huis met toebehoren verkocht aan de architect [REDACTED]. Er volgt vervolgens een grote restauratie. Toch gaat de [REDACTED] er niet in wonen. Uiteindelijk wordt het verkocht om dienst te doen als Restaurant van 1989 - 1996. In 1996 wordt de Rensumaborg aangekocht door de Stichting Renske Titia Boon (1900 - 1985 tuinarchitect uit Hoogezand). Zij geldt als de grote kenner van boerderij, landgoederen en tuinen in Groningen. Het landgoed telt nu nog 21 ha grond. Het terrein wordt binnen de grachten bewoond door [REDACTED] die in ruim twintig jaar de borg met oud landschapspark in oude luister hebben hersteld. Het deel binnen de gracht is privé en niet te bezoeken. De buitenste grachten en het landschapspark zijn daarentegen wel te bezoeken.

De Tuin

Vanaf het moment dat het stenen huis werd verbouwd tot borg in 1700 heeft het een bijpassend ontwerp voor het landschap gekregen in Frans-classicistische stijl. Wie de ontwerper hiervan is, is onbekend. Het kan zijn dat dit Allert Meijer is geweest. Kenmerkend voor deze Frans-classicistische stijl is de open 'zichtlijn' vanaf de Rensumalaan, door het huis, tot aan de hergraven vijver en afgrond met nieuw opgeworpen heuvel. Op deze opgeworpen heuvel gelegen in de moderne geometrische achtertuin, ontworpen door Alberta Roodzant, staat een koepel. Deze koepel vormt een kopei uit Van Laar's 'Magazijn van Tuin-sieraden' (1802 -1809). De opgeworpen berg is een sringeborg met slakkengang. Dergelijke opgeworpen bergen werden vaak gebruikt als 'fraai uitzichtpunt' over het omringende park en landschap. De tuin rondom de borg is naar ontwerp van Renske Titia Boon gerestaureerd.

De poortwachterswoning

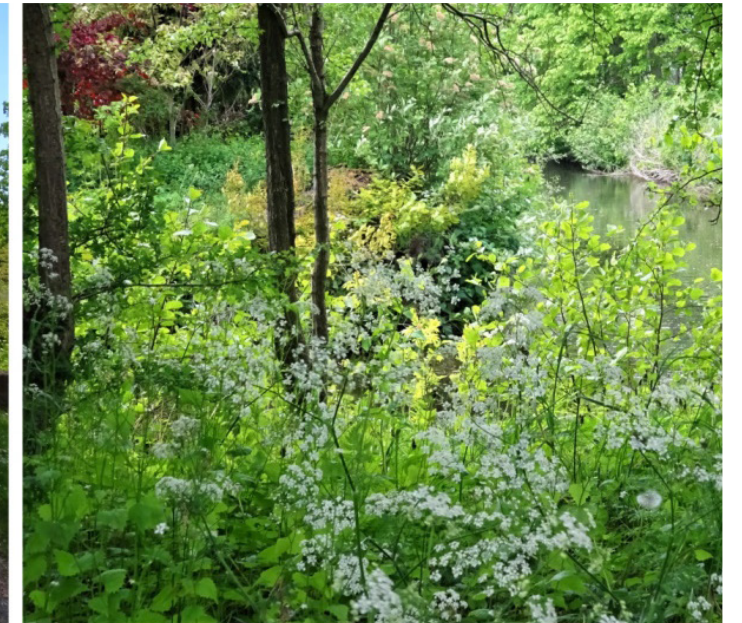
In de jaren 90 van de vorige eeuw is het plangebied de locatie geweest van een school. Bij de ontwikkeling van de school is een vijver gegraven. Ook werd er geruime tijd nagedacht over woningbouw op de locatie van de poortwachterswoning.

Oud MAVO gebouw. (Bron: Beeldbank Groningen)

De Rensumalaan 1 in 1990. (Bron: www.topotijdreis.nl)

Impressie huidige staat landgoed Rensumaborg, fotograaf [REDACTED] 2020
(bron: <https://sannemeijeronderweg.nl/rensumaborg/>)

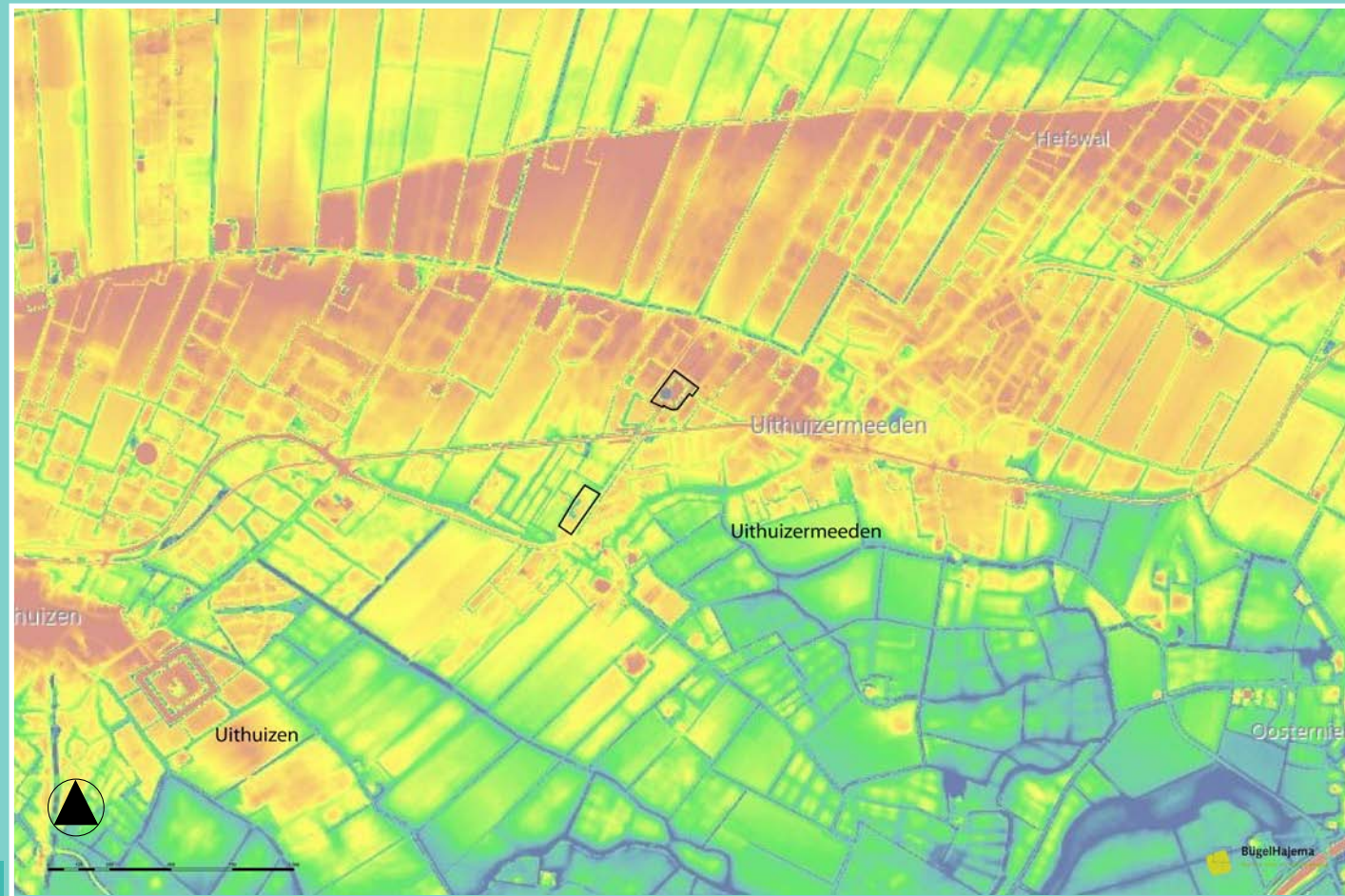

2.3 Huidige situatie

Het complex wordt aan de noordzijde begrensd door de Oude Dijksterweg, aan de zuidkant wordt de doorgaande zichtas doorsneden door de spoorlijn van Groningen naar Roodeschool. Ten westen en oosten wordt de Rensumaborg omringd door agrarische gronden van derden. Het complex ligt ten noordwesten van het dorp Uithuizermeeden. Het perceel ten zuiden van de spoorlijn hoort officieel niet bij het Rijksmonument Rensumaborg, maar door de directe ligging aan de oprijlaan heeft deze landschappelijk gezien wel een relatie met de Rensumaborg.

Voor de gewenste ontwikkeling op dit perceel biedt deze relatie kansen om het landgoed van de Rensumaborg te vergroten en (nog) steviger te verankeren in de omgeving.

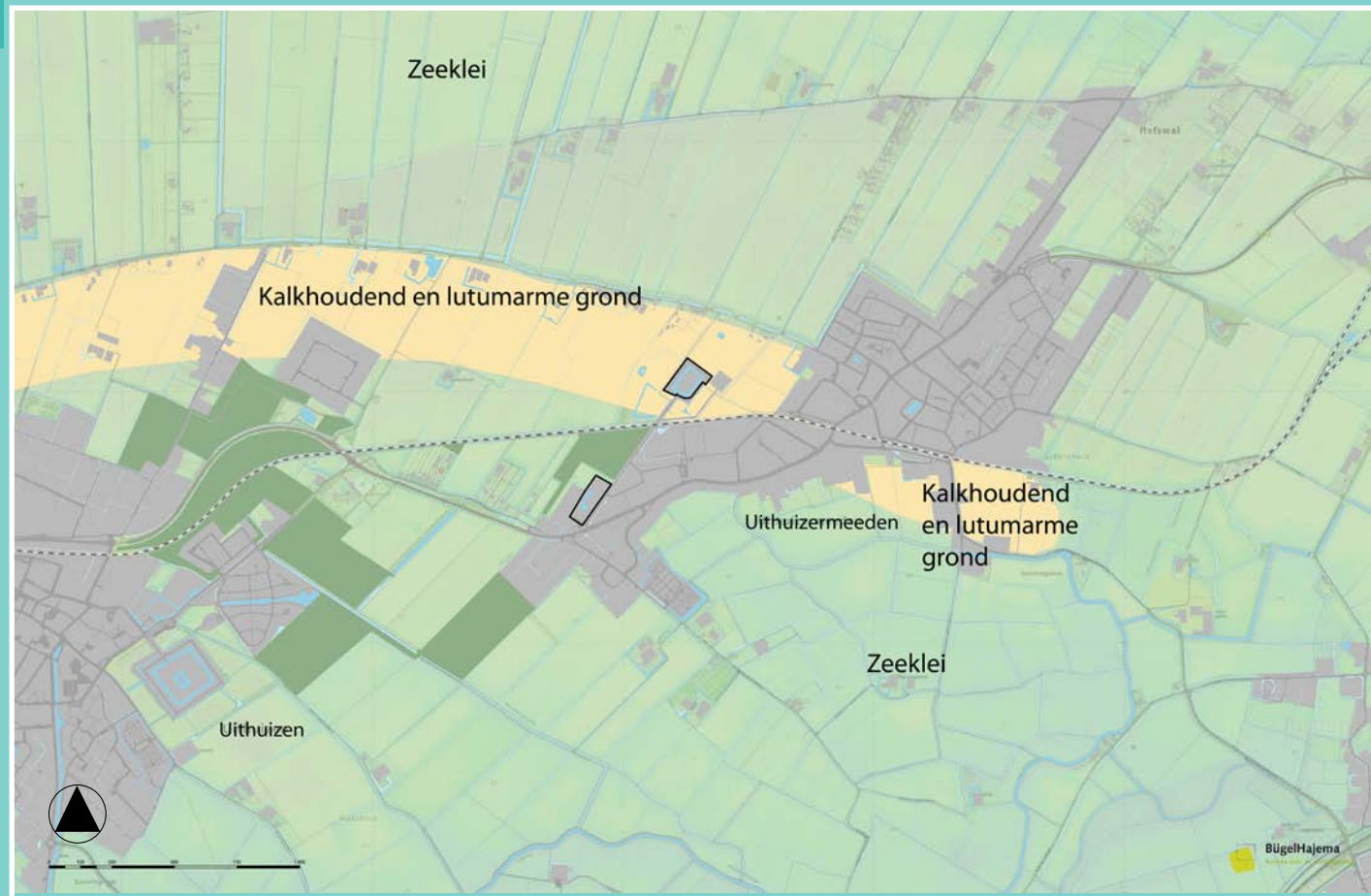
Net als bij andere borgen groeien er in het voorjaar prachtige stinzenplanten rond de borg. Afhankelijk van het moment waarop je de borg bezoekt, zijn de oprijlaan en singel bedekt met bonte kleuren.

Hoogtekaart

Geomorfologie en hoogtekaart

Grondsoortenkaart

Landschapstypenkaart

3. LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 Landschap

Het plangebied is gelegen binnen het Wierdenlandschap, op hoger gelegen armere grond (kwelderwal) en ligt vlak op de overgang van hoger gelegen gebied naar lager gelegen gebied. Deze armere gronden waren niet geschikt voor het verbouwen van gewassen of het houden van vee, maar waren wél geschikt voor bewoning. Zo is op de historische kaarten goed te zien dat hier de eerste woningen werden gebouwd.

Het Wierdenlandschap behoort tot de oudste cultuurlandschappen van Noord-West Europa. De provincie Groningen herbergt een enorme rijkdom aan deze wierden.

Wierden zijn van oorsprong kunstmatig opgeworpen heuvels die de bewoners van dit landschap beschermden tegen het wassende zeewater en zijn ontstaan tussen ca. 500 v Chr. en 1000 n Chr. Vanaf het moment dat de Waddenkust voorzien werd van dijken werd het creëren van wierden overbodig. In sommige gevallen werden de wierden weer afgebroken. De archeologie van de wierden maar ook van terpen gaat over de ontwikkeling van het noordelijk kustgebied en de ontwikkeling van het landschap onder invloed van de mens. Hier is in 2018 uitgebreid onderzoek naar gedaan door [REDACTED] (2018).

Wierden ontstonden uit woonplaatsen die op de wat hogere plaatsen in het kwelderland waren gesticht, zoals op kwelderwallen langs de toenmalige kustlijn en langs de oevers van prielen en geulen.

Veel van deze wierden zijn uitgegroeid tot dorpswierden, met een maximale omvang van zo'n 15 ha (Ezinge) en een maximale hoogte van ruim 5 m (Eenumhoogte, oostelijke Tuinster wierde).

Vanaf het moment dat de verdedigingsfunctie van de wierden kwam te vervallen - zowel verdediging tegen water als tegen vijanden - werden de wierden niet meer alleen bewoond en bebouwd door boeren en burgers, maar werd het ook een aantrekkelijke locatie voor edelen om er hun landgoederen en buitens op te bouwen.

De grond was relatief goedkoop en weinig waard, door schaalvergroting konden ze grotere percelen aankopen en op deze manier behielden ze in tijden van nood en overstroming 'droge voeten'.

Kenmerken Wierdenlandschap

Het Wierdenlandschap is een heel kenmerkend landschap. Het toont zich vooral in:

- grootschalige openheid;
- verspreide ligging van wierden(dorpen) en boerderijen;
- erfbeplanting zorgt voor groene enclaves in het landschap.

Doordat bij de verkaveling gebruik werd gemaakt van het grillige patroon van prielen en geulen, kreeg het land een onregelmatige blokverkaveling. Als gevolg van schaalvergroting in de landbouw en ruilverkavelingen is de herkenbaarheid en fijnmazigheid ervan sinds de jaren '60 sterk afgenomen. Ten zuiden van Uithuizermeeden zijn deze restgeulen nog goed zichtbaar in het landschap.

3.2 Landschappelijke inbedding

De kenmerkende grondsoort in dit landschap is zeeklei met keileem, zie kaart grondsoorten. Opvallend is te zien dat de Rensumaborg op een kalkhoudende kwelderwal ligt, een hoger gelegen deel zoals gebruikelijk ter verdediging tegen het wassende zeewater. De zichtas van de Rensumaborg, gezien vanaf de kwelderwal, is door getijddeafzettingen ontstaan dat een laagte heeft gecreëerd. Dit zijn de zeekleigronden. De gronden die dienst deden voor agrarisch gebruik.

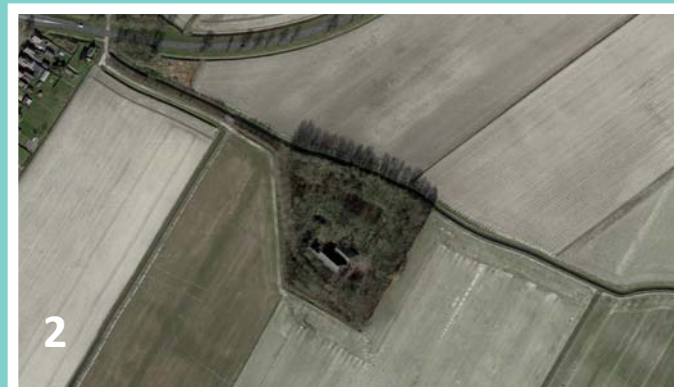

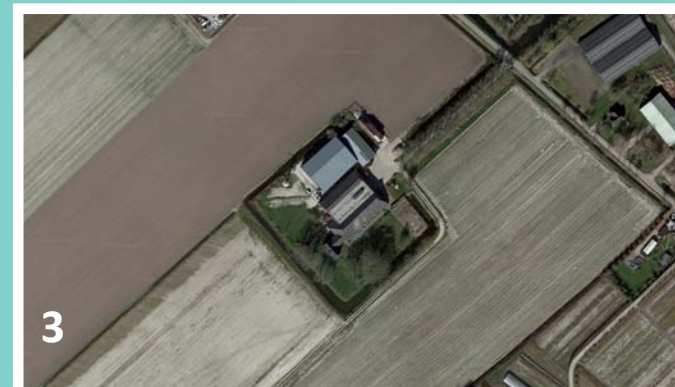
Cultuurhistorische elementen en relaties

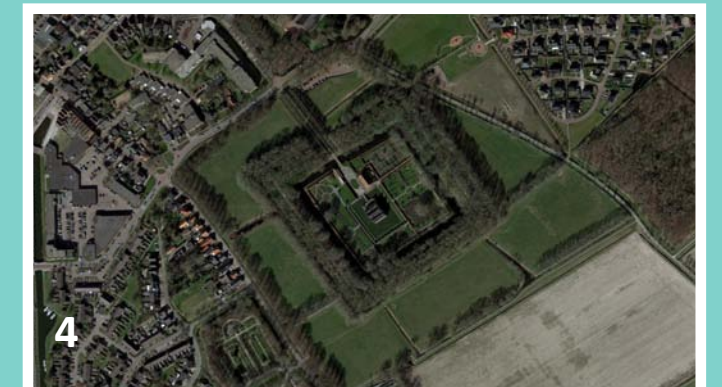
Rensumaborg (Bron:Google Earth)

Historische boerderij met gracht (Bron:Google Earth)

Historische boerderij met gracht (Bron:Google Earth)

Menkemaborg (Bron:Google Earth)

3.3 Structuren en patronen

Qua landschappelijke structuren en patronen ligt de Rensumaborg in het typische Wierdenlandschap. Buiten de gracht wordt de borg deels omringd door de opgaande groenstructuren van het landschappelijke park en door het open landschap wat zo kenmerkend is voor het zeeklei landschap. Met grillig verkavelingspatroon dat is gevormd dankzij de voormalige aanwezigheid van prielen en geulen.

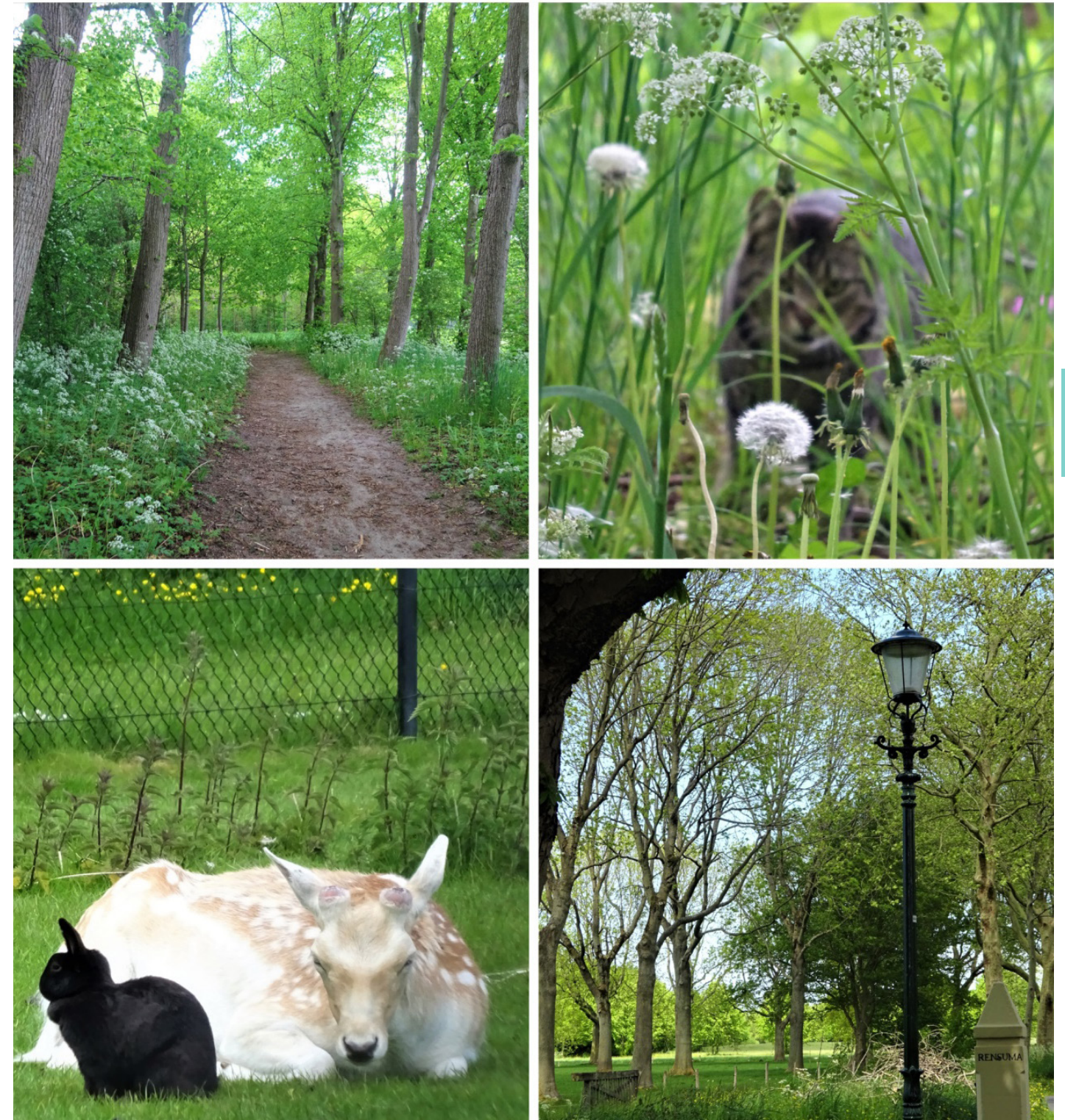
Het beoogde perceel bedoeld voor een woning met bijgebouw, maakt onderdeel uit van deze landschappelijke openheid en ligt direct langs de Rensumalaan. Daarmee wordt het 'vrije' zicht van buiten de gracht van de Rensumaborg mogelijk onderbroken.

Tegelijkertijd ligt het kavel langs de zichtas tegenover de dorpsuitbreiding van Uithuizermeden die zich aan de andere zijde van de zichtas langs de Resumalaan heeft ontwikkeld. Aan de noordzijde wordt het perceel begrensd door een laan. Langs de Rensumerlaan zelf bevindt zich een gemengd struweel waarmee direct zicht op de kavel wordt belemmerd en de doorgaande zichtas naar de borg wordt geaccentueerd.

3.4 Cultuurhistorische elementen en relaties

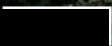
Interessant in de ligging van de Rensumaborg is de nabijheid van de Menkemaborg en de ...borg. Het is goed voorstelbaar dat in het vroege begin, wellicht zelfs rond 1700, deze borgen op hoogte in een vrij en open landschap lagen waarin ze een sterke onderlinge zichtrelatie met elkaar onderhielden. Een suggestie hiervan hebben we gegeven in de kaart cultuurhistorische elementen en relaties.

In de huidige situatie liggen daar naast de uitbreidingen van de dorpen ook verschillende kavels met opgaande groenstructuren die deze zichtrelaties onderbreken. Aangaande het perceel dat beoogd is voor de bouw van een woning met schuur is hier op een enkele dwarslaan na geen sprake van een open zichtrelatie vanaf de buitenzijde van de Rensumaborg.

Collage landgoed Rensumaborg, fotograaf Sanne Meijer 2020
(bron: <https://sannemeijeronderweg.nl/rensumaborg/>)

Panoramabeeld vanaf de noordzijde, gekeken richting de Rensumaborg (bron: google maps)

4. WAARDENSTELLING

4.1 Inleiding

De historische buitenplaats Rensumaborg is van algemeen belang vanwege de historische waarde, de goed bewaard gebleven symmetrische aangelegde hoofdstructuur en vanwege de landschappelijk-visuele silhouetwerking. Het complex is een goed voorbeeld van een bescheiden borg met een eenvoudige geometrische terreinstructuur.

Gezien de situering van het perceel waarop de beoogde nieuwbouw woning met bijbehorende schuur is voorzien, kan deze een inbreuk maken op de cultuurhistorische structuur. Op het moment dat de beoogde nieuwbouw niet direct aan de Rensumalaan wordt gesitueerd kan dit voorkomen worden.

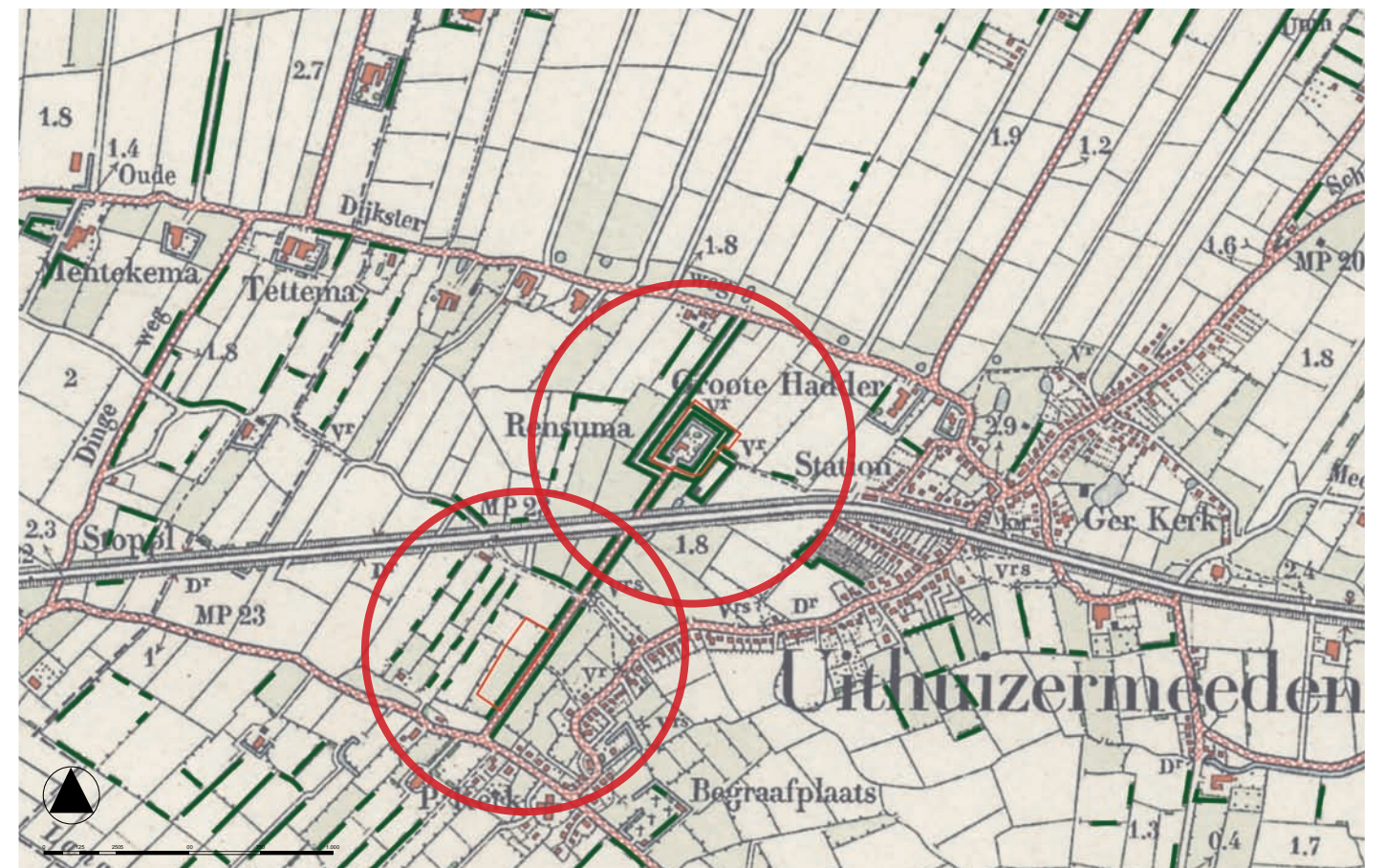
Van oudsher werden bij buitenplaatsen en landgoederen nieuwe toevoegingen in de vorm van bouwwerken en tuinsieraden aangebracht. Dergelijke nieuwe aanvullingen werden altijd 'landschappelijk ingepast' in de reeds aanwezige structuur. Belangrijk is dat er langs de Rensumerlaan waar de zichtas van de Rensumerborg langs voert vrij gehouden wordt. Een eventuele ontsluiting vanaf de Rensumerlaan richting de kavel mag geen afbreuk doen aan de doorgaande zicht structuur. Voorts is het aan te bevelen dat het kavel voorzien wordt met een bij het landschap passende beplanting in aansluiting op de beplanting van het landschappelijke park van de Rensumaborg.

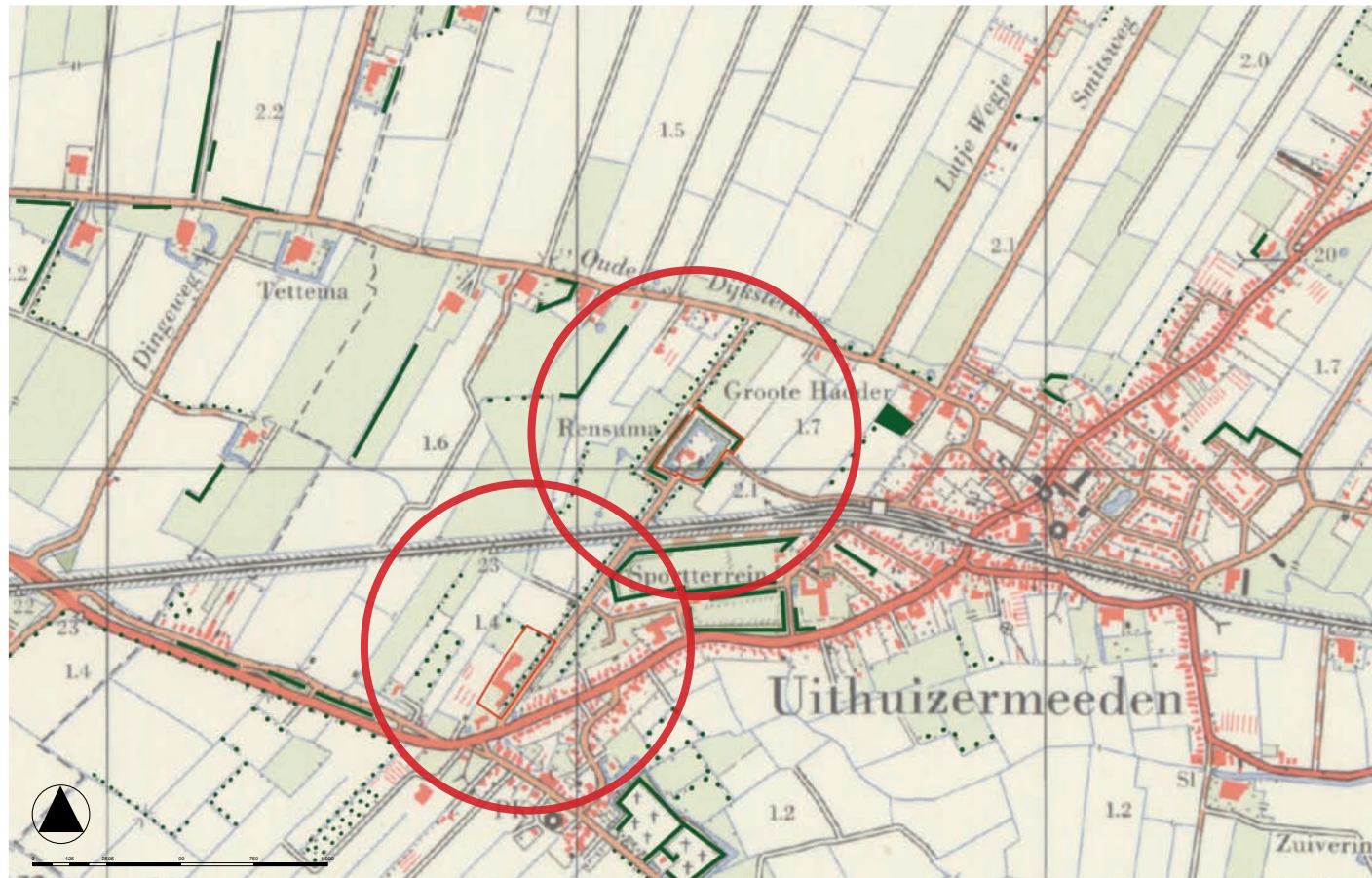
Collage landgoed Rensumaborg, fotograaf [REDACTED] 2020
(bron: <https://sannemeijeronderweg.nl/rensumaborg/>)

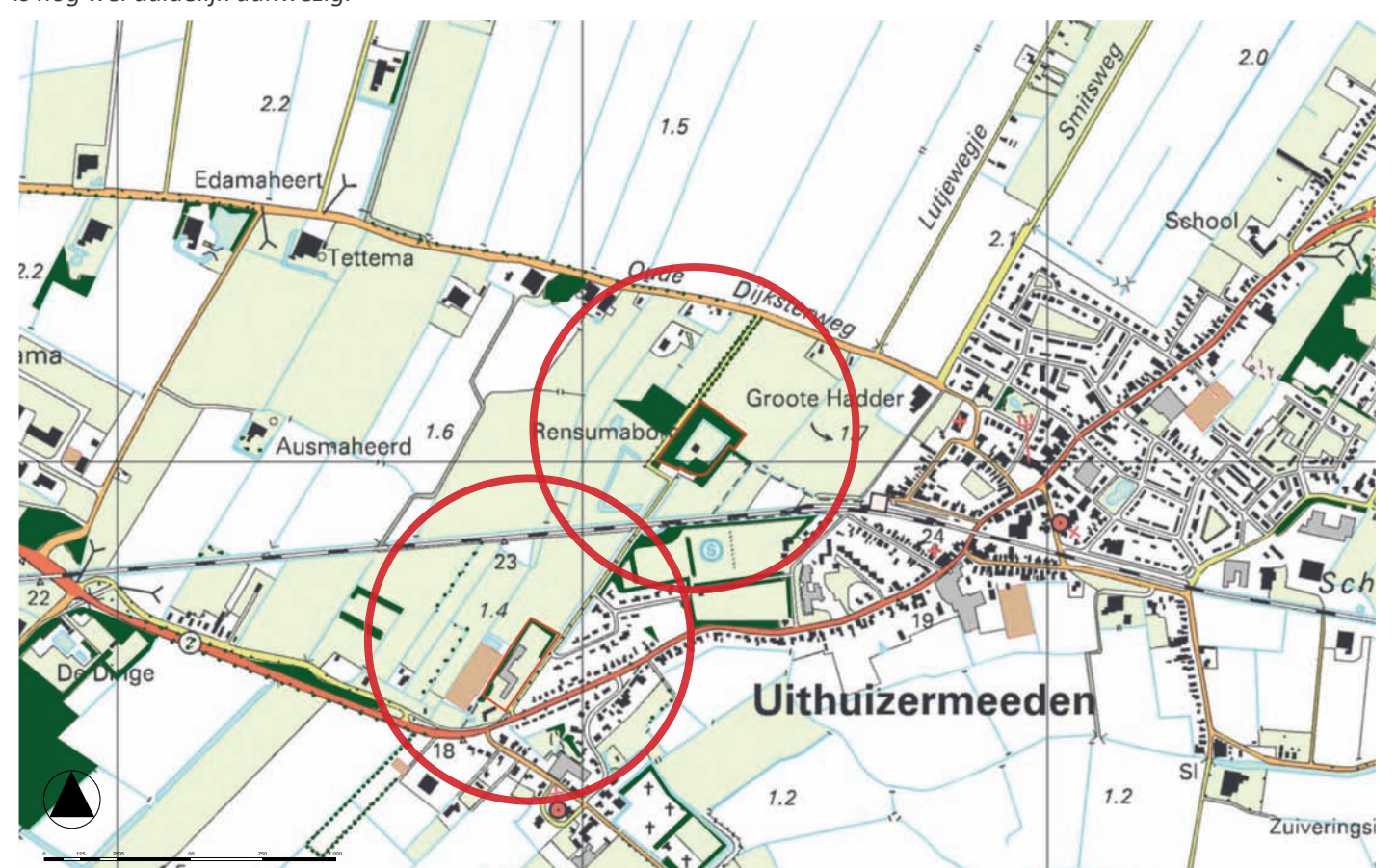
Historische kaart 1850. Er is veel bos aanwezig rondom de Rensumaborg en in de context van de Rensumaborg.

Historische kaart 1900. Veel bosstructuren zijn verdwenen t.o.v. 1850. De laanstructuur van de Rensumaborg is nog wel duidelijk aanwezig.

Historische kaart 1950. Vrijwel alle groenstructuren zijn verdwenen. Slechts de laanstructuur en een klein gedeelte rondom de Rensumaborg is nog aanwezig.

Historische kaart 2000. Groenstructuren worden hersteld en terug aangeplant.

Landschapswaardenkaart met belangrijke landschappelijke structuren

4.2 Landschapswaarden

De Rensumaborg is als groene enclave gelegen op een hoger gelegen kwelderwal aan de rand van Uitmeederhuizen en omringd door openheid. Het zuidelijke gedeelte van het plangebied is juist een besloten gebied wat direct gelegen is aan de laanstructuur richting het landgoed.

Bijzonder zijn de twee horizontale verbindende lijnstructuren (de dijken) waartussen de rechte lijn (laan)structuren van het landgoed functioneren als verticale verbinding. Deze verbindingen dienen o.a. ook als zichtlijn. Ook liggen er nog twee oude boomgaarden.

Basis:

- Plangebied
- Infrastructuur
- Spoorlijn
- Water
- Bebouwing / dorpen

Landschappelijke elementen:

- Opgaande groenstructuren
- <-> Rechte lijn (laan)structuren
- Boomgaarden
- Dijklijnen
- Restgeul
- Grondsoort zeeklei
- Kalkhoudende lutumarme grond
- Wierdenlandschap

Cultuurhistorische waardenkaart met waardevolle kenmerken

4.3 Cultuurhistorische waarden

Vanaf de (interlokale) hoofdwegen kan de Rensumaborg betreden worden. Deze is gelegen tussen twee historische dijklinten aan de rand van een historisch lintdorp dat later is ontwikkeld tot wierdendorp.

Het landgoed is niet publiek toegankelijk. De oprijlaan en het park zijn dit wel. Deze hebben beide een statige uitstraling. Aan de oprijlaan is ook het sportcomplex van Uithuizermeeden gelegen.

Borgen hebben vanuit historisch perspectief vaak een relatie met elkaar. Denk hierbij aan de afstand onderling, zodat er makkelijker bescherming kon worden gezocht in slechte tijden.

Basis:

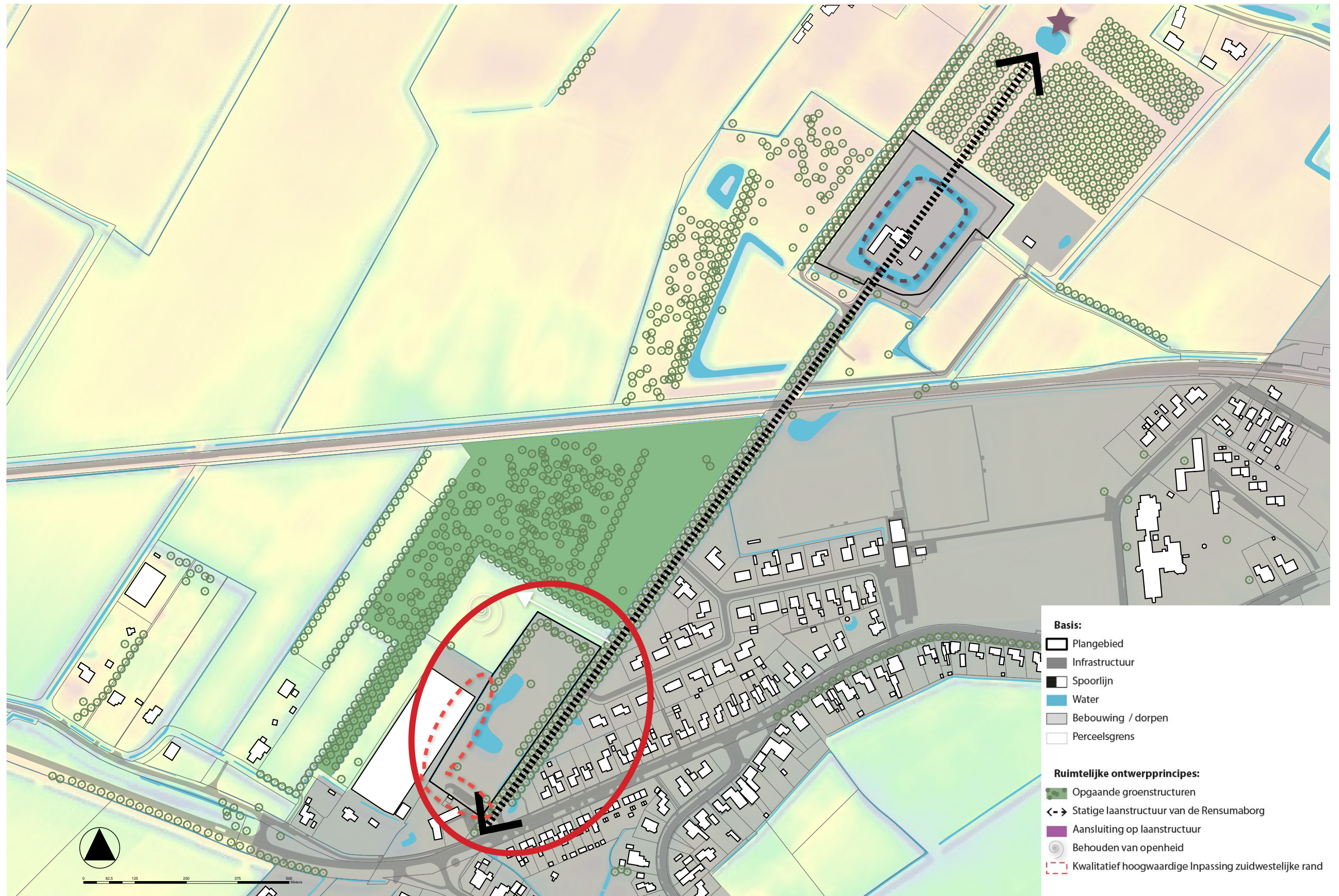
- Plangebied
- Infrastructuur
- Spoorlijn
- Water
- Bebouwing / dorpen

Cultuur(historische) elementen:

- Opgaande groenstructuren
- Zichtlijnen/rechthoekige structuur
- Oude lintbebouwing
- ★ Borgen
- Barriere spoorlijn
- Huisterpen
- <-> Onderlinge relatie
- Interlokale (hoofd)wegen
- Sportcomplex
- Restgeul

Entree bij de Rensumaborg (Bron: Bugelhajema).

Plangebied in relatie tot de Rensumalaan en de Rensumaborg.

5. CONCLUSIES EN SUGGESTIES

5.1. Conclusies

Het antwoord op de vraag of er gebouwd kan worden in het plangebied kan met 'ja' worden beantwoord. Wel blijft het van belang een woning landschappelijk goed in te passen en onder bepaalde voorwaarden, zodat de woning zich op een natuurlijke wijze voegt in het landschap, de ruimtelijke kwaliteit van het gebied behouden blijft en wordt versterkt. Zo dienen o.a. principes van een landgoed in acht te worden genomen. De voorwaarden voor een ontwikkeling zijn op volgende pagina's verbeeld en beschreven.

5.2 Ontwerpopgaves

Om een bouwontwikkeling op een correcte manier in te passen in het landschap zijn de volgende uitgangspunten van belang:

- Er moet worden aangesloten op de statige rechtlijnigheid van de oprijlaan. De lange rechte oprijlaan, die in de as van het huis ligt, begint aan de Hoofdstraat in het dorp en loopt in noordoostelijke richting naar het huis, waar hij door de Borg doorloopt naar het Prieel aan de historische dijk.
- De ontwerplijn van de waterparij kan mogelijk worden doorgevoerd. In de huidige staat is de kuil niet te gebruiken als vijver. Het is echter goed voor de biodiversiteit.
- De aansluiting van de zuidwestelijke rand van belang en hoe deze relatie zich verhoudt tot de omgeving. Het zicht op de kassen doet afbreuk aan het historische karakter van het plangebied. Het zicht hierop kan bijvoorbeeld versperd worden door middel van bomen.
- Er moet een duidelijke scheiding te zijn tussen open en besloten gebieden. De bestaande landschappelijke kamerstructuur moet worden behouden en waar kan versterkt.
- Het plan moet meewerken aan het vervolmaken van het bouwprincipe van het landgoed. Het plangebied biedt de mogelijkheid om de poortwachterswoning in ere te herstellen. Dit doet geen afbreuk aan het ensemble van de Borg, maar versterkt dit juist.

Landschappelijke kamerstructuur rondom de Rensumaborg.

Plangebied draagt bij aan bouwprincipe van een Landgoed.

Landschapsstijl van de Borgtuin.

5.3 Planvoorstel voor de situering van de beoogde nieuwbouw

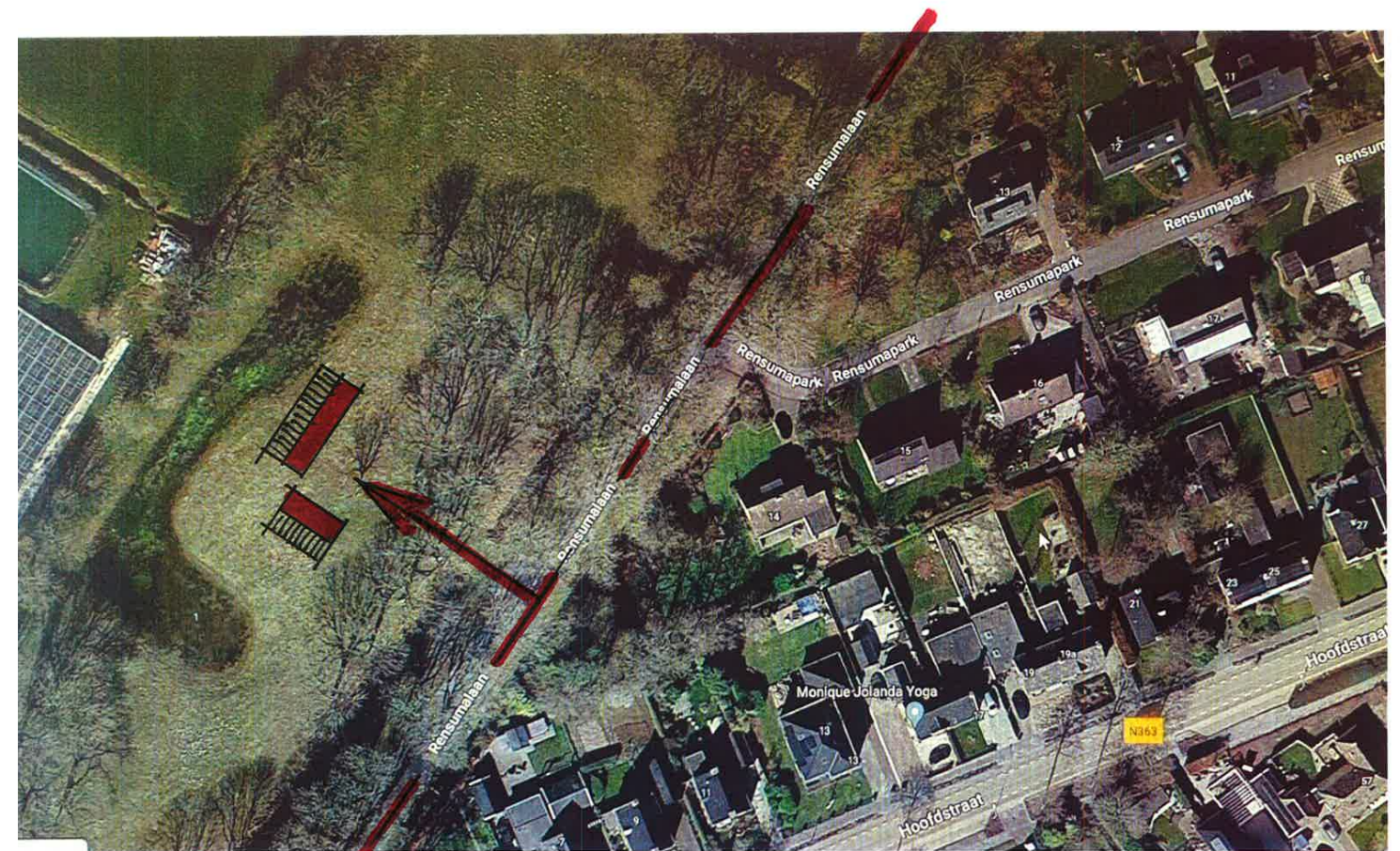
Het planvoorstel betreft de situering van het woonhuis met werkschuur aan de Rensumalaan in Uithuizermeeden en heeft qua uitstraling de volgende kenmerken.
Hierbij blijft de bestaande vijver behouden.

- De woning met kap, haaks op de Rensumalaan;
- De werkschuur met kap evenwijdig aan de Rensumalaan;
- Bestaande inrit handhaven als ontsluiting.

De afmetingen van de woning zijn in dit voorstel: 11 x 8 meter.

De afmetingen van de werkschuur zijn in dit voorstel: 18 x 8 meter.

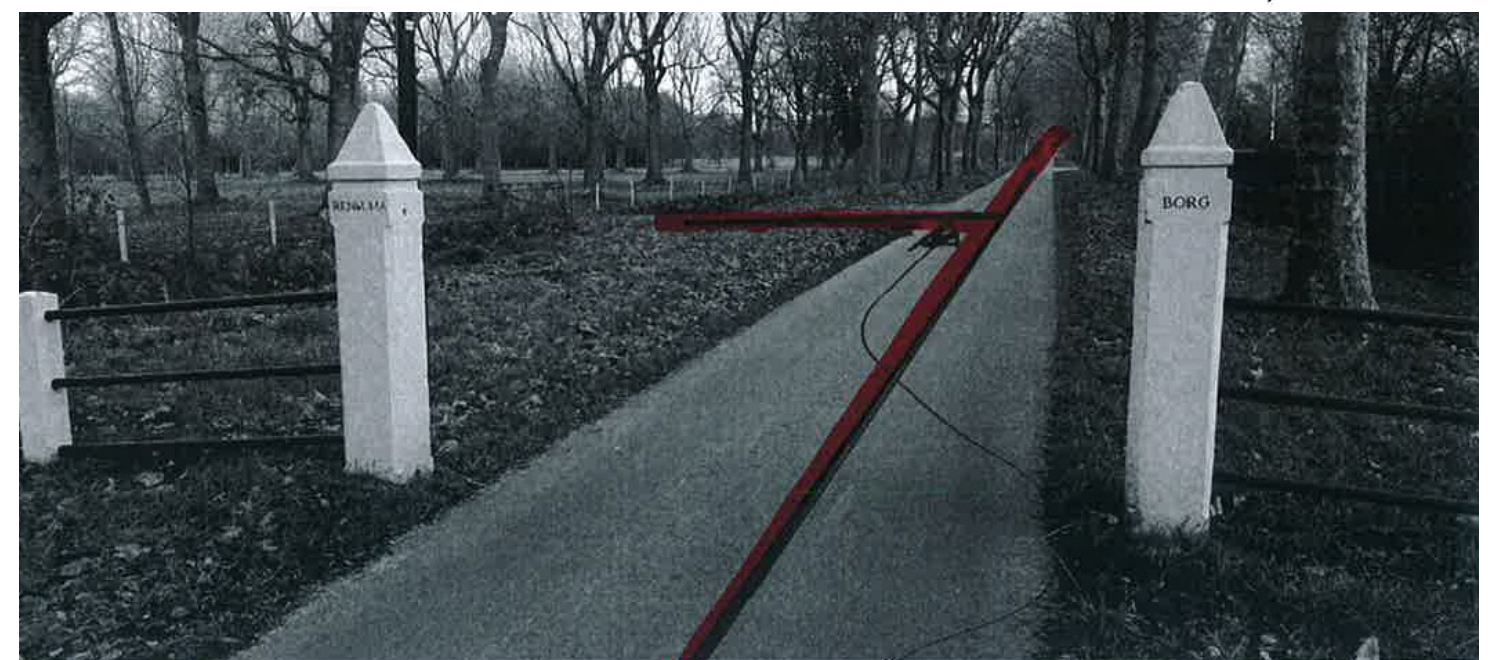
Het zichtvenster wordt in dit ontwerpvoorstel behouden. Aan de zijde van het kassencomplex wordt de beplanting dichtgezet. Er blijft een open relatie met de Hoofdstraat en kinderopvang Kids2B aan de zuidzijde van het plangebied.
Op de volgende pagina is het ontwerpvoorstel verder uitgewerkt in een ontwerpvisie.

HAARS OP RENSUMALAAN - INRIT WONING en WERKSCHUUR

architectenburo nienhuis
a. nienhuis - architect r.o.
www.architect-nienhuis.nl

ARIE
13-12-22

Planvoorstel situering woning met schuur, 22 november 2022

Bestaand bosperceel

Bestaand bosperceel

Rensumalaan

Kids2B

Legenda

- Rensumalaan met platanen
- Bestaande overige beplanting in het plangebied
- Waterpartij
- Entree
- Bebouwing
- Openheid in kamerstructuur
- Bosperceel
- Infrastructuur
- Water
- Nieuwe bebouwing
- Afronding beplanting
- Zichtas Rensumaborg

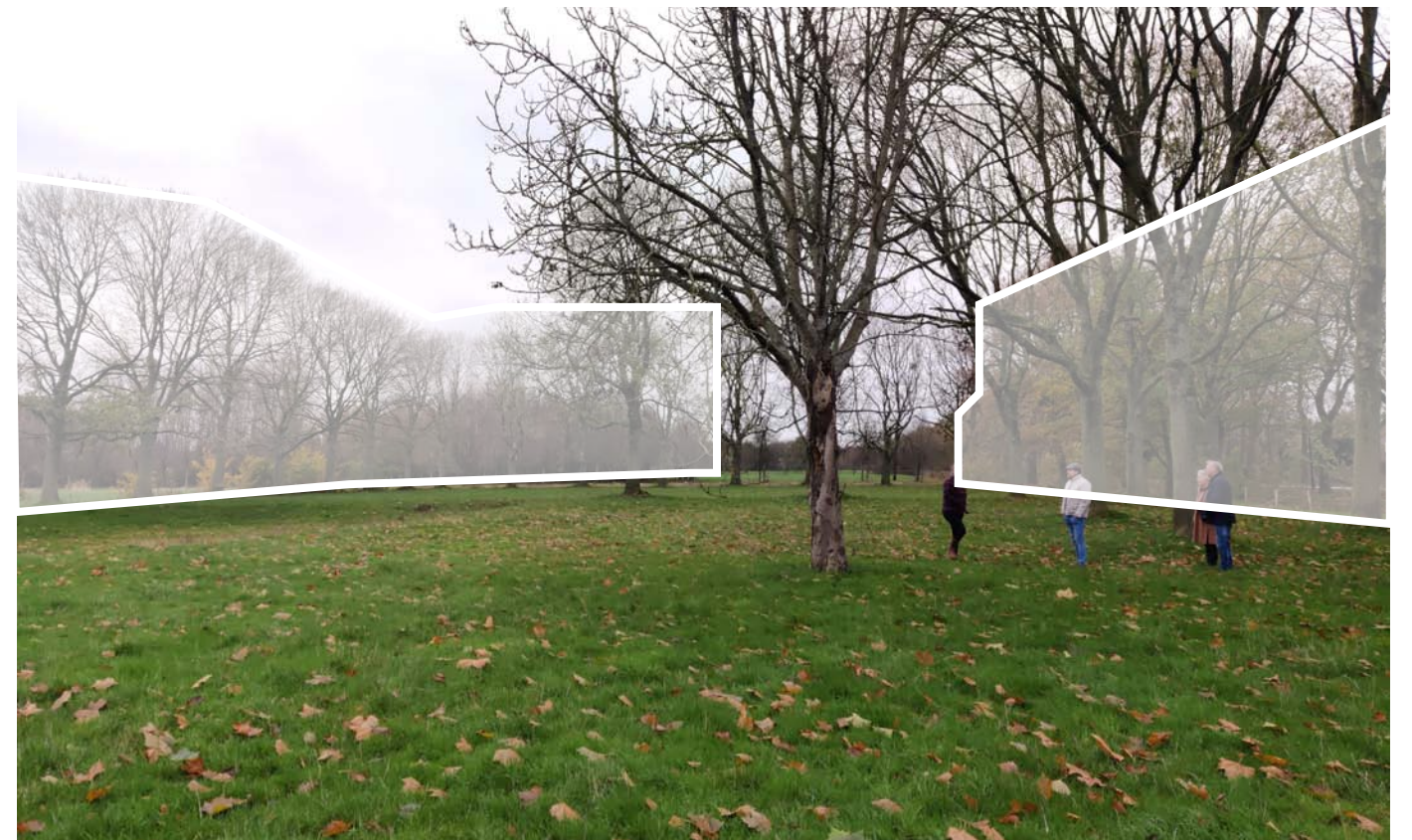
Zicht vanaf de Rensumalaan op het plangebied.

Bestaande droogstaande vijver in het plangebied.

Zicht vanaf het plangebied richting het westen.

Zichtvenster vanaf het plangebied richting de Rensumaborg. Er is sprake van een duidelijke zichtlijn richting de Rensumaborg.

Rensumalaan met zicht richting de Rensumaborg.

Bestaande inrit.

Bestaande inrit.

Kamerstructuur plangebied.

6. ONTWERP

6.1 Ontwerpschets

In de nieuwe situatie wordt de woning haaks op de Rensumalaan geplaatst. Door de nieuwe woning op deze manier te positioneren wordt de woning een entreegebouw voor de Rensumaborg. De kaprichting is ook in de lengterichting van de woning gesitueerd. De maximale lengte van de woning is 12 meter diep. De maximale breedte is 10 meter. Aan de voorzijde van het erf ligt de rooilijn in een redelijke lijn met de (bomen)laanstructuur van de Rensumalaan.

Oostzijde (voor erf)

Aan de oostzijde van het kavel bevindt zich al lagere opgaande beplanting. Dit is ook goed zichtbaar op de foto's. Deze beplanting blijft waar mogelijk behouden en versterkt. Op deze manier ontstaat er continuïteit in het straatbeeld. Door de beplanting een eenduidige structuur te geven wordt het duidelijk dat het kavel bij de Rensumaborg hoort, maar ook solitair functioneert. Extra landschappelijke inpassing aan deze zijde is niet noodzakelijk.

Wel kunnen er door middel van solitaire bomen accenten worden toegevoegd op het erf en het omringende kavel. Ofwel door bloeiperiode en bloeikleur, bladvorm of bladkleur, winterbeeld, najaarsbeeld, zomerbeeld en lentebeeld, vruchtdragend of niet kunnen deze accenten een waardevolle toevoeging zijn.

Westzijde (achter erf)

De achterzijde van het kavel wordt aangeplant met opgaande beplanting (bijvoorbeeld struweel en/of bomen).

Deze beplanting zorgt er voor dat de bestaande kassen aan het zicht wordt onttrokken.

Bomen dienen op minimaal twee meter van de erfgrans geplaatst te worden en de aanplant van bomen mag de bedrijfsvoering niet in de weg staan.

Zuidzijde

Aan de zuidzijde bevindt zich de kinderopvang 'Kids2B' en de Hoofdstraat. Het perceel wordt aan deze zijde ingepast door middel van een aantal solitaire accenten in beplanting en er wordt kruidenrijk grasland ingezaaid. Zo blijft het zicht en de relatie met en op het plangebied behouden.

Noordzijde

De noordzijde van het kavel wordt ook ingezaaid met kruidenrijk grasland en er wordt een bijenhotel toegevoegd.

Door hier geen verdere ingrepen te doen blijft de kamerstructuur en de openheid behouden maar worden wel de natuurwaarden versterkt.

Legenda

- Kavelgrens
- Bouwvlak
- Accenten in kleur en sortiment
- Nieuwe beplanting langs de kas
- Waterpartij met riet en natuurvriendelijke oever
- Entree
- Woning en werkschuur
- Kruidenrijk grasland
- Halfverharding oprit en erf
- Tuin
- Bijenhotel

6.2 Versterking natuurwaarden

Kruidenrijk grasland

Het als bloemrijk grasland bedoeld gebied binnen de ontwikkeling wordt ingezaaid met een mengsel algemeen voorkomend (inheemse) wilde bloemen. Dit mengsel wordt eenmalig ingezaaid. Grassoorten zullen van nature verschijnen. Het is belangrijk om een mengsel met inheemse soorten en voornamelijk overblijvende soorten te kiezen. Deze soorten hebben een hoge natuurwaarde voor insecten en vogels en zijn over langere tijd het beste in stand te houden. Het basisbeheer is twee keer per jaar maaien (en oogsten) en afvoeren van de opbrengst. Dit beheer is vooral op de flora gericht. De bodem verschraalt op deze manier en het bloemrijk grasland krijgt meer kans om in stand te blijven.

Kruidenrijk gras bevat veel soorten planten die op hun beurt voedsel vormen voor veel verschillende soorten ongewervelden. Schadelijke drijfmestbemesting of toepassing van chemische bestrijdingsmiddelen wordt bij voorkeur vermeden.

Verwilderingsbollen ter versterking van kruidenrijk grasland

Dit kruidenrijke grasland kan worden versterkt door verwilderingsbollen mee in te planten. Verwilderingsbollen zijn winterharde bollen die ieder jaar terugkomen. Kenmerkend van deze bollen is dat ze zichzelf handhaven en vermeerderen. Op grotere locaties geven verwilderingsbollen veel kleur in het voorjaar. Voor een goede dekkingsgraad is het wenselijk minimaal 20% van de totale oppervlakte grasland in te planten.

Gefaseerd maaibeheer

Bij gefaseerd maaibeheer wordt een deel van het grasland niet gemaaid. Dat kan aan de rand zijn of een vlek midden in het perceel. Bij een volgende maaibeurt in hetzelfde jaar, laat je op dezelfde plaats de vegetatie staan, zodanig dat een deel van het grasland een volledig jaar niet wordt gemaaid. Het jaar daarop kies je een ander deel, anders krijg je ruigte.

Gefaseerd maaien is zeer belangrijk voor insecten. Ook ruigtes moet je zeker gefaseerd maaien. Als je een ruigte om de drie jaar maait kan je bijvoorbeeld elk jaar een derde deel maaien. Zo blijft er altijd tweederde deel staan voor de fauna.

Bijenhotel

Een robuust bijenhotel met gevarieerd aanbod van holtes (verschillende groottes en verschillende materialen zoals houtblokken, rietstengels en steen of leem) kan heel veel wilde bijen die solitair leven (dus niet als volk), nest- en schuilplaatsen bieden. Nederland telt liefst 360 wilde bijensoorten. De bijen vinden honing en nectar in de omringende bloemrijke natuurelementen. Een bijenhotel is dus een waardevolle toevoeging.

Natuurvriendelijke oever

Voor de natuurvriendelijke oever geldt dat veel wordt gewerkt met inheemse soorten, en dat de natuurvriendelijke oever in deelgebied 1 overgaat in pluksgewijs struweel. De waterranden en taluds zijn rijk begroeid. Het talud van de natuurvriendelijke oever en het kruidenrijke grasland kan worden begraasd door schapen. Doordat de kudde geleidelijk verplaatst, ontstaat variatie in de vegetatiestructuur. Dit zorgt voor een variatie in beplanting. Deze variatie wordt vergroot door pleksgewijs op lagere delen het talud uit te rasteren zodat deze delen een jaar niet worden begraasd. Hier kunnen zich rietkragen of ruigtes ontwikkelen die een winter lang blijven staan. Deze bieden naast schuil- en foerageermogelijkheden in de winter en broedmogelijkheden in de zomer ook een rijk winterbeeld. Voor riet- en watervogels levert dat goed leefgebied op.

Bij voorkeur vindt beheer gefaseerd plaats, zodat niet alle begroeiing in een keer verdwijnt. Als dit de waterafvoerende functie niet in gevaar brengt, kan het ene jaar de ene (overlangse) helft worden geschoond en het daaropvolgende jaar de andere helft. Het maaisel wordt bij voorkeur afgevoerd, of consequent steeds op dezelfde oever gezet. Op deze manier wordt deze oever iets ruiger, terwijl de tegenoverliggende oever wat verschraalt.

Voormalige waterpartij herbruiken als waterpoel voor amfibieën

Een poel waarvan het water niet in verbinding staat met doorlopende watergangen, maakt het gebied extra aantrekkelijk voor amfibieën doordat er minder roofdieren zoals vissen kunnen komen. Vrijkomende grond kan eventueel in een walletje aan de noordzijde worden gezet met struweel erop, bij uitstek geschikt als overwinteringsplaats voor amfibieën.

Bijlage 2 Staat van bedrijven

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
01	01	LANDBOUW EN DIENSTVERLENING TEN BEHOEVE VAN DE LANDBOUW	
014	016	Dienstverlening ten behoeve van de landbouw	
		1. plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o. < 500 m ²	2
		2. plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o. >= 500 m ²	3.1
0142	0162	KI-stations	2
02	02	BOSBOUW EN DIENSTVERLENING TEN BEHOEVE VAN BOSBOUW	
020	021, 022, 024	Bosbouwbedrijven	3.1
05	03	VISSERIJ- EN VISTEELTBEDRIJVEN	
0501.1	0311	Zeevisserijbedrijven	3.2
0501.2	0312	Binnenvisserijbedrijven	3.1
0502	032	Vis- en schaaldierkwekerijen:	
		1. oester-, mossel- en schelpenteeltbedrijven	3.2
		2. visteeltbedrijven	3.1
11	06	AARDOLIE- EN AARDGASWINNING	
111	061, 062	Aardolie- en aardgaswinning:	
	061	1. aardoliewinputten	4.1
	062	2. aardgaswinning inclusief gasbehandeling instrumenten: < 100.000.000 N m ³ /d	5.1
	062	3. aardgaswinning inclusief gasbehandeling instrumenten: >= 100.000.000 N m ³ /d	5.2
15	10, 11	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN	
151	101, 102	Slachterijen en overige vleesverwerking:	
		1. slachterijen en pluimveeslachterijen	3.2
	101	2. vetsmelterijen	5.2
		3. bewerkingsinrichting van darmen en vleesafval	4.2
		4. vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. > 1000 m ²	3.2
		5. vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 1000 m ²	3.1
		6. vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 200 m ²	3.1
	101, 102	5. loonslachterijen	3.1
152	102	Visverwerkingsbedrijven:	
		1. drogen	5.2
		2. conserveren	4.1
		3. roken	4.2
		4. verwerken anderszins: p.o. > 1000 m ²	4.2
		5. verwerken anderszins: p.o. <= 1000 m ²	3.2
		6. verwerken anderszins: p.o. <= 300 m ²	3.1
1531	1031	Aardappelproducten fabrieken	
		1. vervaardiging van aardappelproducten	4.2
		2. vervaardiging van snacks met p.o. < 2000 m ²	3.1
1532, 1533	1032, 1039	Groente- en fruitconservenfabrieken:	
		1. jam	3.2
		2. groente algemeen	3.2
		3. met koolsoorten	3.2
		4. met drogerijen	4.2
		5. met uienconservering (zoutinleggerij)	4.2
1541	104101	Vervaardiging van ruwe plantaardige en dierlijke oliën en vetten:	
		1. p.c. < 250.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 250.000 t/j	4.2
1542	104102	Raffinage van plantaardige en dierlijke oliën en vetten:	
		1. p.c. < 250.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 250.000 t/j	4.2
1543	1042	Margarinefabrieken:	
		1. p.c. < 250.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 250.000 t/j	4.2
1551	1051	Zuivelproductenfabrieken:	
		1. gedroogde producten p.c. >= 1,5 t/u	5.1
		2. geconcentreerde producten, verdampingscapaciteit >=20 t/u	5.1
		3. melkproductenfabrieken v.c. < 55.000 t/j	3.2
		4. melkproductenfabrieken v.c. >= 55.000 t/j	4.2
		5. overige zuivelproductenfabrieken	4.2

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
1552	1052	1. consumptie-ijsfabrieken p.o. > 200 m ²	3.2
		2. consumptie-ijsfabrieken p.o. <= 200 m ²	2
1561	1061	Meelfabrieken:	
		1. p.c. < 500 t/u	4.2
		2. p.c. >= 500 t/u	4.1
		Grutterswarenfabrieken	4.1
1562	1062	Zetmeelfabrieken:	
		1. p.c. < 10 t/u	4.1
		2. p.c. >= 10 t/u	4.2
1571	1091	Veevoederfabrieken:	
		1. destructiebedrijven	5.2
		2. beender-, veren-, vis- en vleesmeelfabriek	5.2
		3. drogerijen (gras, pulp, groenvoeder, veevoeder) cap.<10 t/u water	4.2
		4. drogerijen (gras, pulp, groenvoeder, veevoeder cap.>=10 t/u water	5.2
		5. mengvoeder, p.c. < 100 t/u	4.1
		6. mengvoeder, p.c. >= 100 t/u	4.2
1572	1092	Vervaardiging van voer voor huisdieren	4.1
1581	1071	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen:	
		1. v.c. < 7500 kg meel/week, bij gebruik van charge-ovens	2
		2. v.c.>= 7500 kg meel/week	3.2
1582	1072	Banket-, biscuit- en koekfabrieken	3.2
1583	1081	Suikerfabrieken:	
		1. v.c. < 2.500 t/j	5.1
		2. v.c. >= 2.500 t/j	5.2
1584	10821	Verwerking cacao- en vervaardiging chocolade- en suikerwerk:	
		1. cacao- en chocoladefabrieken: p.o. >2.000 m ²	5.1
		2. cacao- en chocoladefabrieken vervaardigen van chocoladewerken met p.o. < 2.000 m ²	3.2
		3. cacao- en chocoladefabrieken vervaardigen van chocoladewerken met p.o. <= 200 m ²	2
		4. Suikerwerkfabrieken met suiker branden	4.2
		5. Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden p.o. > 200 m ²	3.2
		6. Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden p.o. <= 200 m ²	2
1585	1073	Deegwarenfabrieken	3.1
1586	1083	Koffiebranderijen en theepakkerijen:	
		1. koffiebranderijen	5.1
		2. theepakkerijen	3.2
1587	108401	Vervaardiging van azijn, specerijen en kruiden	4.1
1589	1089	Vervaardiging van overige voedingsmiddelen	4.1
1589.1		Bakkerijgrondstoffenfabrieken	4.1
1589.2		Soep- en soeparomafabrieken:	
		1. zonder poederdrogen	4.1
		2. met poederdrogen	4.2
1591	110101	Destilleerderijen en likeurstokerijen	4.2
1592	110102	Vervaardiging van ethylalcohol door gisting:	
		1. p.c. < 5.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 5.000 t/j	4.2
1593 t/m 1595	1102 t/m 1104	Vervaardiging van wijn, cider, e.d.	2
1596	1105	Bierbrouwerijen	4.2
1597	1106	Mouterijen	4.2
1598	1107	Mineraalwater- en frisdrankfabrieken	3.2
16	12	VERWERKING VAN TABAK	
160	120	Tabaksverwerkende industrie	4.1
17	13	VERVAARDIGING VAN TEXTIEL	
171	131	Bewerken en spinnen van textielvezels	3.2
172	132	Weven van textiel:	
		1. aantal weefgetouwen < 50	3.2
		2. aantal weefgetouwen >= 50	4.2
173	133	Textielveredelingsbedrijven	3.1
174, 175	139	Vervaardiging van textielwaren	3.1
1751	1393	Tapijt-, kokos- en vloermattenfabrieken	4.1
176, 177	139, 143	Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen	3.1
18	14	VERVAARDIGING VAN KLEDING: BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT	
181	141	Vervaardiging kleding van leer	3.1
182		Vervaardiging van kleding en -toebehoren (exclusief van leer)	2
183	142, 151	Bereiden en verven van bont, vervaardiging van artikelen van bont	3.1

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
19	15	VERVAARDIGING VAN LEER EN LEDERWAREN (EXCLUSIEF KLEDING)	
191	151, 152	Lederfabrieken	4.2
192	151	Lederwarenfabrieken (exclusief kleding en schoeisel)	3.1
193	152	Schoenenfabrieken	3.1
20	16	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.	
2010.1	16101	Houtzagerijen	3.2
2010.2	16102	Houtconserveringsbedrijven:	
		1. met creosootolie	4.1
		2. met zoutoplossingen	3.1
202	1621	Fineer- en plaatmaterialenfabrieken	3.2
203, 204, 205	162	1. Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout	3.2
203, 204, 205		2. Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout, p.o. < 200 m ²	3.1
205	162902	Kurkwaren-, riet- en vlechtwerkfabrieken	2
21	17	VERVAARDIGING VAN PAPIER, KARTON EN PAPIER- EN KARTONWAREN	
2111	1711	Vervaardiging van pulp	4.1
2112	1712	Papier- en kartonfabrieken:	
		1. p.c. < 3 t/u	3.1
		2. p.c. 3 - 15 t/u	4.1
		3. p.c. >= 15 t/u	4.2
212	172	Papier- en kartonwarenfabrieken	3.2
2121.2	17212	Golfkartonfabrieken:	
		1. p.c. < 3 t/u	3.2
		2. p.c. >= 3 t/u	4.1
22	58	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUCTIE VAN OPGENOMEN MEDIA	
221	581	Uitgeverijen (kantoren)	1
2221	1811	Drukkerijen van dagbladen	3.2
2222	1812	Drukkerijen (vlak- en rotatie-diepdrukkerijen)	3.2
2222.6	18129	Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	2
2223	1814	Grafische afwerking	1
		Binderijen	2
2224	1813	Grafische reproductie en zetten	2
2225	1814	Overige grafische activiteiten	2
223	182	Reproductiebedrijven opgenomen media	1
23	19	AARDOLIE- EN STEENKOOLVERWERKINGSINDUSTRIE BEWERKING SPLIJT- EN KWEEKSTOFFEN	
231	191	Cokesfabrieken	5.3
2320.1	19201	Aardolieraffinaderijen	6
2320.2	19202	Smeeroliën- en vettenfabrieken	3.2
		Recyclingbedrijven voor afgewerkte olie	4.2
		Aardolieproductenfabrieken niet eerder genoemd.	4.2
24	20	VERVAARDIGING VAN CHEMISCHE PRODUCTEN	
2411	2011	Vervaardiging van industriële gassen:	
		1. luchtscheidingsinstallatie v.c. >= 10 t/d lucht	5.2
		2. overige gassenfabrieken, niet explosief	5.1
		3. overige gassenfabrieken, explosief	5.1
2412	2012	Kleur- en verfstoffenfabrieken	4.1
2413		Anorganische chemische grondstoffenfabrieken:	
		1. niet vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	4.2
		2. vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	5.3
2414.1	20141	Organische chemische grondstoffenfabrieken:	
		1. niet vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	4.2
		2. vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	5.3
		Methanolfabrieken:	
		1. p.c. < 100.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 100.000 t/j	4.2
2414.2	20149	Vetzuren en alkanolenfabrieken (niet synthetisch):	
		1. p.c. < 50.000 t/j	4.2
		2. p.c. >= 50.000 t/j	5.1
2415	2015	Kunstmeststoffenfabrieken	5.1
2416	2016	Kunstharsenfabrieken e.d.	5.2

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
242	202	Landbouwchemicaliënfabrieken:	
		1. fabricage	5.3
		2. formulering en afvullen	5.1
243	203	Verf-, lak- en vernisfabrieken	4.2
2441	2110	Farmaceutische grondstoffenfabrieken:	
		1. p.c. < 1.000 t/j	4.2
		2. p.c. >= 1.000 t/j	5.1
2442	2120	Farmaceutische productenfabrieken:	
		1. formulering en afvullen geneesmiddelen	3.1
		2. verbandmiddelenfabrieken	2
2451	2041	Zeep-, was- en reinigingsmiddelenfabrieken	4.2
2452	2042	Parfumerie- en cosmeticafabrieken	4.2
2461	2051	Kruit-, vuurwerk- en springstoffenfabrieken	5.3
2462	2052	Lijm- en plakmiddelenfabrieken:	
		1. zonder dierlijke grondstoffen	3.2
		2. met dierlijke grondstoffen	5.1
2464	205902	Fotochemische productenfabrieken	3.2
2466	205903	Chemische kantoorbenodigdhedenfabrieken	3.1
		Overige chemische productenfabrieken n.e.g.	4.1
247	2060	Kunstmatige synthetische garen- en vezelfabrieken	4.2
25	22	VERVAARDIGING VAN PRODUCTEN VAN RUBBER EN KUNSTSTOF	
2511	221101	Rubberbandenfabrieken	4.2
2512	221102	Loopvlakvernieuwingsbedrijven:	
		1. vloeroppervlakte < 100 m²	3.1
		2. vloeroppervlakte > 100 m²	4.1
2513	2219	Rubber-artikelenfabrieken	3.2
252	222	Kunststofverwerkende bedrijven:	
		1. zonder fenolharsen	4.1
		2. met fenolharsen	4.2
		3. productie van verpakkingsmaterialen en assemblage van kunststof bouwmaterialen	3.1
26	23	VERVAARDIGING VAN GLAS, AARDEWERK, CEMENT-, KALK- EN GIPSPRODUCTEN	
261	231	Glasfabrieken:	
		1. glas en glasproducten, p.c. < 5.000 t/j	3.2
		2. glas en glasproducten, p.c. >= 5.000 t/j	4.2
		3. glaswol en glasvezels, p.c. < 5.000 t/j	4.2
		4. glaswol en glasvezels, p.c. >= 5.000 t/j	5.1
2615	231	Glasbewerkingsbedrijven	3.1
262, 263	232, 234	Aardewerkfabrieken:	
		1. vermogen elektrische ovens totaal < 40 kW	2
		2. vermogen elektrische ovens totaal >= 40 kW	3.2
264	233	Baksteen- en baksteenelementenfabrieken	4.1
		Dakpannenfabrieken	4.1
2651	2351	Cementfabrieken:	
		1. p.c. < 100.000 t/j	5.1
		2. p.c. >= 100.000 t/j	5.3
2652	235201	Kalkfabrieken:	
		1. p.c. < 100.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 100.000 t/j	5.3
2653	235202	Gipsfabrieken:	
		1. p.c. < 100.000 t/j	4.1
		2. p.c. >= 100.000 t/j	5.1
2661.1	23611	Betonwarenfabrieken:	
		1. zonder persen, triltafels en bekistingstrillers	4.1
		2. met persen, triltafels of bekistingstrillers, p.c. < 100 t/d	4.2
		3. met persen, triltafels of bekistingstrillers, p.c. >= 100 t/d	5.2
2661.2	23612	Kalkzandsteenfabrieken:	
		1. p.c. < 100.000 t/j	3.2
		2. p.c. >= 100.000 t/j	4.2
2662	2362	Mineraalgebonden bouwplatenfabrieken	3.2
2663, 2664	2363, 2364	Betonmortelcentrales:	
		1. p.c. < 100 t/u	3.2
		2. p.c. >= 100 t/u	4.2
2665, 2666	2365, 2369	Vervaardiging van producten van beton, (vezel)cement en gips:	
		1. p.c. < 100 t/d	3.2
		2. p.c. >= 100 t/d	4.2

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
267	237	Natuursteenbewerkingsbedrijven:	
		1. zonder breken, zeven en drogen p.o. > 2.000 m ²	3.2
		2. zonder breken, zeven en drogen p.o. <= 2.000 m ²	3.1
		3. met breken, zeven of drogen v.c. < 100.000 t/j	4.2
		4. met breken, zeven of drogen v.c. >= 100.000 t/j	5.2
2681	2391	Slijp- en polijstmiddelenfabrieken	3.1
2682	2399	Bitumineuze materialenfabrieken:	
		1. p.c. < 100 t/u	4.2
		2. p.c. >= 100 t/u	5.1
		Isolatiematerialenfabrieken (exclusief glaswol):	
		1. steenwol p.c. >= 5.000 t/j	4.2
		2. overige isolatiematerialen	4.1
		Minerale productenfabrieken n.e.g.	3.2
		1. Asfaltcentrales p.c. < 100 ton/uur	4.1
		2. Asfaltcentrales p.c.>= 100 ton/uur	4.2
27	24	VERVAARDIGING VAN METALEN	
271	241	Ruwijzer- en staalfabrieken:	
		1. p.c. < 1.000 t/j	5.2
		2. p.c. >= 1.000 t/j	6
272	245	IJzerenbuizen- en stalenbuizenfabrieken:	
		1. p.o. < 2.000 m ²	5.1
		2. p.o. >= 2.000 m ²	5.3
273	243	Draadtrekkerijen, koudbandwalserijen en profielzetterijen:	
		1. p.o. < 2.000 m ²	4.2
		2. p.o. >= 2.000 m ²	5.2
274	244	Non-ferro-metaalfabrieken:	
		1. p.c. < 1.000 t/j	4.2
		2. p.c. >= 1.000 t/j	5.2
		Non-ferro-metaalwalserijen, -trekkerijen en dergelijke:	
		1. p.o. < 2.000 m ²	5.1
		2. p.o. >= 2.000 m ²	5.3
2751, 2752	2451, 2452	IJzer- en staalgietereien, -smelterijen:	
		1. p.c. < 4.000 t/j	4.2
		2. p.c. >= 4.000 t/j	5.1
2753, 2754	2453, 2454	Non-ferro-metaalgietereien, -smelterijen:	
		1. p.c. < 4.000 t/j	4.2
		2. p.c. >= 4.000 t/j	5.1
28	25, 31	VERVAARDIGING EN REPARATIE VAN PRODUCTEN VAN METAAL (EXCLUSIEF MACHINES EN TRANSPORTMIDDELEN)	
281	251, 331	Constructiewerkplaatsen:	
		1. gesloten gebouw	3.2
		2. gesloten gebouw, p.o. <200 m ²	3.1
		3. in open lucht, p.o. < 2.000 m ²	4.1
		4. in open lucht, p.o. >= 2.000 m ²	4.2
2821	2529, 3311	Tank- en reservoirbouwbedrijven:	
		1. p.o. < 2.000 m ²	4.2
		2. p.o. >= 2.000 m ²	5.1
2822, 2830	2521, 2530, 3311	Vervaardiging van verwarmingsketels, radiatoren en stoomketels	4.1
284	255, 331	Stamp-, pers-, dieptrek- en forceerbedrijven	4.1
		Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen, en dergelijke	3.2
2851	2561, 3311	Metaaloppervlaktebehandelingsbedrijven:	
		1. algemeen	3.2
		2. scoperen (opspuiten van zink).	3.2
		3. thermisch verzinken	3.2
		4. thermisch vertinnen	3.2
		5. mechanische oppervlaktebehandeling (slijpen, polijsten).	3.2
		6. anodiseren, eloxeren	3.2
		7. chemische oppervlaktebehandeling	3.2
		8. emaileren	3.2
		9. galvaniseren (vernikkelen, verchromen, verzinken, verkoperen, en dergelijke).	3.2
		10. stralen	4.2
		11. metaalharderen	3.2
		12. lakspuiten en moffelen	3.2
2852	2562, 3311	Overige metaalbewerkende industrie	3.2
		Overige metaalbewerkende industrie, in pandig, p.o. <200 m ²	3.1

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
287	259, 331	Grofsmederijen, anker- en kettingfabrieken:	
		1. p.o. < 2.000 m ²	4.1
		2. p.o. >= 2.000 m ²	5.1
		Overige metaalwarenfabrieken niet eerder genoemd	3.2
		Overige metaalwarenfabrieken niet eerder genoemd: inpandig p.o. <200 m ²	3.1
29	27, 28, 33	VERVAARDIGING VAN MACHINES EN APPARATEN	
29	27, 28, 33	Machine- en apparatenfabrieken inclusief reparatie:	
		1. p.o. < 2.000 m ²	3.2
		2. p.o. >= 2.000 m ²	4.1
	28, 33	3. met proefdraaien verbrandingsmotoren >= 1 MW	4.2
30	26, 28, 33	VERVAARDIGING VAN KANTOORMACHINES EN COMPUTERS	
30	26, 28, 33	Kantoormachines- en computerfabrieken inclusief reparatie	3.1
31	26, 27, 33	VERVAARDIGING VAN OVERIGE ELEKTRONISCHE MACHINES, APPARATEN EN BENODIGDHEDEN	
311	271, 331	Elektromotoren- en generatorenfabrieken inclusief reparatie	4.1
312	271, 273	Schakel- en installatiemateriaalfabrieken	4.1
313	273	Elektrische draad- en kabelfabrieken	4.1
314	272	Accumulatoren- en batterijenfabrieken	3.2
315	274	Lampenfabrieken	4.2
316	293	Elektrotechnische industrie niet eerder genoemd	2
3162	2790	Koolelektrodenfabrieken	6
32	26, 33	VERVAARDIGING VAN AUDIO-, VIDEO-, TELECOM-APPARATEN EN - BENODIGDHEDEN	
321 t/m 323	261, 263, 264, 331	Vervaardiging van audio-, video- en telecom-apparatuur, en dergelijke inclusief reparatie	3.1
3210	2612	Fabrieken voor gedrukte bedrading	3.1
33	26, 32, 33	VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN	
33	26, 32, 33	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten, e.d. incl. reparatie	2
34	29	VERVAARDIGING VAN AUTO'S, AANHANGWAGENS EN OPLEGGERS	
341	291	Autofabrieken en assemblagebedrijven	
		1. p.o. < 10.000 m ²	4.1
		2. p.o. >= 10.000 m ²	4.2
3420.1	29201	Carrosseriefabrieken	4.1
3420.2	29202	Aanhangwagen- en opleggerfabrieken	4.1
343	293	Auto-onderdelenfabrieken	3.2
35	30	VERVAARDIGING VAN TRANSPORTMIDDELEN (EXCLUSIEF AUTO'S EN AANHANGWAGENS)	
351	301, 3315	Scheepsbouw- en reparatiebedrijven:	
		1. houten schepen	3.1
		2. kunststof schepen	3.2
		3. metalen schepen < 25 m	4.1
		4. metalen schepen >= 25 m en/of proefdraaien motoren >= 1 MW	5.1
3511	3831	Scheepssloperijen	5.2
352	302, 317	Wagonbouw- en spoorwegwerkplaatsen:	
		1. algemeen	3.2
		2. met proefdraaien van verbrandingsmotoren >= 1 MW	4.2
353	303, 3316	Vliegtuigbouw- en -reparatiebedrijven:	
		1. zonder proefdraaien motoren	4.1
		2. met proefdraaien motoren	5.3
354	309	Rijwiel- en motorrijwielabrieken	3.2
355	3099	Transportmiddelenindustrie niet eerder genoemd	3.2
36	31	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN VERVAARDIGING VAN OVERIGE GOEDEREN NIET EERDER GENOEMD.	
361	310	1. meubelfabrieken	3.2
	9524	2. meubelstofeerderijen b.o.< 200 m ²	1

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
362	321	Fabricage van munten, sieraden, en dergelijke	2
363	322	Muziekinstrumentenfabrieken	2
364	323	Sportartikelenfabrieken	3.1
365	324	Speelgoedartikelenfabrieken	3.1
366	32991	Sociale werkvoorziening	2
366	32999	Vervaardiging van overige goederen niet eerder genoemd	3.1
37	38	VOORBEREIDING TOT RECYCLING	
371	383201	Metaal- en autoschredders	5.1
372	383202	Puinbrekerijen en -malerijen:	
		1. v.c. < 100.000 t/j	4.2
		2. v.c. >= 100.000 t/j	5.2
		Rubberregeneratiebedrijven	4.2
		Afvalscheidingsinstallaties	4.2
40	35	PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, AARDGAS, STOOM EN WARM WATER	
40	35	Elektriciteitsproductiebedrijven (vermogen >= 50 MWe):	
		1. kolengestookt (inclusief meestook biomassa), thermisch vermogen > 75 MWth	5.2
		2. oliegestookt, thermisch vermogen > 75 MWth	5.1
		3. gasgestookt (inclusief bijstook biomassa), thermisch vermogen > 75 MWth, in	5.1
		4. kerncentrales met koeltorens	6
		5. warmtekrachtinstallaties (gas), thermisch vermogen > 75 MWth	5.1
		Bio-energieinstallaties, elektrisch vermogen < 50 MWe:	
		1. covergisting, verbranding en vergassing van mest, slib, GFT en reststromen voedingsindustrie	3.2
		2. vergisting, verbranding en vergassing van overige biomassa	3.2
		Elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorvermogen:	
		1. < 10 MVA	2
		2. 10 - 100 MVA	3.1
		3. 100 - 200 MVA	3.2
		4. 200 - 1000 MVA	4.2
		5. >= 1000 MVA	5.2
		Gasdistributiebedrijven:	
		1. gascompressorstations, vermogen < 100 MW	4.2
		2. gascompressorstations, vermogen >= 100 MW	5.1
		3. gas: reduceer-, compressor-, meet- en reglinstallatie categorie A	1
		4. gasdrukregel- en meetruimten (kasten en gebouwen), categorie B en C	2
		5. gasontvang- en -verdeelstations, categorie D	3.1
		Warmtevoorzieningsinstallaties, gasgestookt:	
		1. stadsverwarming	3.2
		2. blokverwarming	2
		Windmolens:	
		1. wiekdiameter 20 m	3.2
		2. wiekdiameter 30 m	4.1
		3. wiekdiameter 50 m	4.2
41	36	WINNING EN DITRIBUTIE VAN WATER	
41	36	Waterwinning-/ bereidingsbedrijven:	
		1. met chloorgas	5.3
		2. bereiding met chloorbleekloog en dergelijke en / of straling	3.1
		Waterdistributiebedrijven met pompvermogen:	
		1. < 1 MW	2
		2. 1 - 15 MW	3.2
		3. >= 15 MW	4.2
45	41, 42, 43	BOUWNIJVERHEID	
	41, 42, 43	Bouwbedrijven algemeen: b.o. > 2000 m ²	3.2
		Bouwbedrijven algemeen: b.o. <= 2000 m ²	3.1
		Aannemersbedrijven met werkplaats: b.o. > 1000 m ²	3.1
		Aannemersbedrijven met werkplaats: b.o. < 1000 m ²	2
50	45, 47	HANDEL IN EN REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN, BENZINESERVICESTATIONS	
501, 502, 504	451, 452, 453	Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven	2

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
502	451	(Groot)handel in vrachtauto's (inclusief import en reparatie)	3.2
5020.4	45204	Autoplaatwerkerijen	3.2
		Autobeklederijen	1
		Autospuitinrichtingen	3.1
5020.5	45205	Autowasserijen	2
503, 504	453	Handel in auto- en motorfietsonderdelen en -accessoires	2
505	473	Benzineservicestations:	
		1. met LPG > 1000 m ³ /jr	4.1
		2. met LPG < 1000 m ³ /jr	3.1
		3. zonder LPG	2
51	46	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING	
511	461	Handelsbemiddeling (kantoren)	1
5121	4621	Groothandel in akkerbouwproducten en veevoerders	3.1
		Groothandel in akkerbouwproducten en veevoerders met een verwerkingscapaciteit >= 500 ton per uur.	4.2
5122	4622	Groothandel in bloemen en planten	2
5123	4623	Groothandel in levende dieren	3.2
5124	4624	Groothandel in huiden, vellen en leder	3.1
5125, 5131	46217, 4631	Groothandel in ruwe tabak, groenten, fruit en consumptie-aardappelen	3.1
5132, 5133	4632, 4633	Groothandel in vlees, vleeswaren, zuivelproducten, eieren en spijsoliën	3.1
5134	4634	Groothandel in dranken	2
5135	4635	Groothandel in tabaksproducten	2
5136	4636	Groothandel in suiker, chocolade en suikerwerk	2
5137	4637	Groothandel in koffie, thee, cacao en specerijen	2
5138, 5139	4638, 4639	Groothandel in overige voedings- en genotmiddelen	2
514	464, 46733	Groothandel in overige consumentenartikelen	2
5148.7	46499	Groothandel in vuurwerk en munitie:	
		1. consumentenvuurwerk, verpakt, opslag < 10 ton	2
		2. consumentenvuurwerk, verpakt, opslag 10 tot 50 ton	3.1
		3. professioneel vuurwerk, netto expliciet massa per bewaarplaats < 750 kg (en > 25 kg theaternuurwerk)	5.1
		4. professioneel vuurwerk, netto expliciet massa per bewaarplaats 750 kg tot 6 ton.	5.3
		5. munitie	2
5151.1	46711	Groothandel in vaste brandstoffen:	
		1. klein, lokaal verzorgingsgebied	3.1
		2. kolenterminal, opslagoppervlakte >= 2.000 m ²	5.1
5151.2	46712	Groothandel in vloeibare en gasvormige brandstoffen:	
		1. vloeistoffen o.c. < 100.000 m ³	4.1
		2. vloeistoffen o.c. >= 100.000 m ³	5.1
		3. tot vloeistof verdichte gassen	4.2
5151.3	46713	Groothandel in minerale olieproducten (exclusief brandstoffen)	3.2
5152.1	46721	Groothandel in metaalertsen:	
		1. opslagoppervlakte < 2.000 m ²	4.2
		2. opslagoppervlakte >= 2.000 m ²	5.2
5152.2 / 3	46722, 46723	Groothandel in metalen en -halffabrikaten	3.2
5154	4673	Groothandel in hout en bouwmaterialen	
		1. Algemeen: bebouwde oppervlakte > 2000 m ²	3.1
		2. Algemeen: bebouwde oppervlakte <= 2000 m ²	2
5153.4	46735	Zand en grind:	
		1. algemeen: bebouwde oppervlakte > 200 m ²	3.2
		2. algemeen: bebouwde oppervlakte <= 200 m ²	2
	4674	Groothandel in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur	
		1. algemeen: bebouwde oppervlakte > 2000 m ²	3.1
		2. algemeen: bebouwde oppervlakte <= 2000 m ²	2
5155.1	46751	Groothandel in chemische producten	3.2
5156	4676	Groothandel in overige intermediaire goederen	2
5157	4677	Autosloperijen: bebouwde oppervlakte > 1000 m ²	3.2
		Autosloperijen: bebouwde oppervlakte <= 1000 m ²	3.1
5157.2 / 3		Overige groothandel in afval en schroot: bebouwde oppervlakte > 1000 m ²	3.1
		Overige groothandel in afval en schroot : bebouwde oppervlakte <= 1000 m ²	3.2
5162	466	Groothandel in machines en apparaten:	
		1. machines voor de bouwnijverheid	3.2
		2. overige	3.1
517	466, 469	Overige groothandel (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.)	2
60	49	VERVOER OVER LAND	
6021.1	493	Bus-, tram- en metrostations en -remises	3.2
6022		Taxibedrijven en taxistandplaatsen	2

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
6023		Touringcarbedrijven	3.2
6024	494	Goederenwegvervoersbedrijven (zonder schoonmaken tanks): b.o. > 1000 m ²	3.2
6024		Goederenwegvervoersbedrijven (zonder schoonmaken tanks): b.o. <= 1000 m ²	3.1
603	495	Pomp- en compressorstations van pijpleidingen	2
61, 62	50, 51	VERVOER OVER WATER / DOOR DE LUCHT	
61, 62	50, 51	Vervoersbedrijven (uitsluitend kantoren)	1
63	52	DIENSTVERLENING TEN BEHOEVE VAN HET VERVOER	
6311.1	52241	Laad-, los- en overslagbedrijven ten behoeve van zeeschepen:	
		1. containers	5.1
		2. stukgoederen	4.2
		3. ertsen, mineralen, e.d., opslagopp. >= 2.000 m ²	5.3
		4. granen of meelsoorten, v.c. >= 500 t/u	5.1
		5. steenkool, opslagopp. >= 2.000 m ²	5.2
		6. olie, LPG, e.d.	5.3
		7. tankercleaning	4.2
6311.2	52242	Laad-, los- en overslagbedrijven ten behoeve van de binnenvaart:	
		1. containers	4.2
		2. stukgoederen	3.2
		3. ertsen, mineralen, en dergelijke, opslagoppervlakte < 2.000 m ²	4.2
		4. ertsen, mineralen, en dergelijke, opslagoppervlakte >= 2.000 m ²	5.2
		5. granen of meelsoorten v.c. < 500 t/u	4.2
		6. granen of meelsoorten v.c. >= 500 t/u	5.1
		7. steenkool, opslagoppervlakte < 2.000 m ²	4.2
		8. steenkool, opslagoppervlakte >= 2.000 m ²	5.1
		9. olie, LPG, en dergelijke	5.2
		10. tankercleaning	4.2
6312	52102, 52109	Distributiecentra, pak- en koelhuizen	3.1
	52109	Opslaggebouwen (verhuur opslagruimte)	2
6321	5221	1. Autoparkeerterreinen, parkeergarages	2
6321		2. Stalling van vrachtwagens (met koelinstallaties)	3.2
6322, 6323	5222	Overige dienstverlening ten behoeve van het vervoer (kantoren)	1
6323	5223	Luchthavens	6
6323		Helicopterlandplaatsen	5.1
623	791	Reisorganisaties	1
634	5229	Expediteurs, cargadoors (kantoren)	1
64	53	POST EN TELECOMMUNICATIE	
641	531, 532	Post- en koeriersdiensten	2
642	61	Telecommunicatiebedrijven	1
642		Zendinstallaties:	
642		1. LG en MG, zendvermogen < 100 kw (bij groter vermogen: onderzoek!)	3.2
642		2. FM en TV	1
71	77	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN	
711	7711	Personenautoverhuurbedrijven	2
712	7712, 7739	Verhuurbedrijven voor transportmiddelen (exclusief personenauto's)	3.1
713	773	Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen	3.1
714	772	Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.	2
72	62	COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE	
72	62	Computerservice- en informatietechnologie-bureaus, en dergelijke	1
72	58, 63	Datacentra	2
74	63, 69 t/m 71, 73, 74, 77, 78, 80 t/m 82	OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING	
			1
	63, 69 t/m 71, 73, 74, 77, 78, 80 t/m 82	Overige zakelijke diensverlening: kantoren	
74			
747	812	Reinigingsbedrijven voor gebouwen	3.1
7481.3	74203	Foto- en filmontwikkelcentrales	2
7484.3	82991	Veilingen voor landbouw- en visserijproducten	4.1
7484.4	82992	Veilingen voor huisraad, kunst, en dergelijke	1

SBI-CODE 1993	SBI-CODE 2008	OMSCHRIJVING	CAT
90	37, 38, 39	MILIEUDIENSTVERLENING	
9001	3700	RWZI's en gierverwerkingsinrichting, met afdekking voorbezinktanks:	
		1. < 100.000 i.e.	4.1
		2. 100.000 - 300.000 i.e.	4.2
		3. >= 300.000 i.e.	5.1
		Rioolgemalen	2
9002.1	381	Vuilophaal-, straatreinigingsbedrijven, en dergelijke	3.1
		Gemeentewerven (afval-inzameldepos)	3.1
		Vuiloverslagstations	4.2
9002.2	382	Afvalverwerkingsbedrijven:	
		1. mestverwerkingskorrelfabrieken	5.1
		2. kabelbranderijen	3.2
		3. verwerking radio-actief afval	6
		4. pathogeen afvalverbranding (voor ziekenhuizen)	3.1
		5. oplosmiddelterugwinning	3.2
		6. afvalverbrandingsinrichtingen thermisch vermogen > 75 MW	4.2
		7. verwerking fotochemisch en galvano-afval	2
		Vuilstortplaatsen	4.2
		Composteerbedrijven:	
		1. niet belucht v.c. < 5.000 t/j	4.2
		2. niet belucht v.c. 5.000 tot 20.000 t/j	5.2
		3. belucht v.c. < 20.000 t/j	3.2
		4. belucht v.c. > 20.000 t/j	4.1
		5. GFT in gesloten gebouw	4.1
93	96	OVERIGE DIENSTVERLENING	
9301.1	96011	Wasserijen en strijkinrichtingen	3.1
		Tapijtreinigingsbedrijven	3.1
		Chemische wasserijen en ververijen	2
9301.2	96013	Wasverzendinrichtingen	2
9301.3	96013	Wasseretten, wassalons	1
9302	9602	Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	1
9304	9613, 9604	Fitnesscentra, badhuizen en saunabaden	2
9305	9609	Dierenasiels en -pensions	3.2
	9609	Persoonlijke dienstverlening niet eerder genoemd, exclusief bordelen, prostituees en sexclubs	1

Afkortingen:

cat. categorie
 o.c. opslagcapaciteit
 v.c. verwerkingscapaciteit
 p.c. productiecapaciteit
 p.o. productieoppervlak
 e.d. en dergelijke
 n.e.g. niet elders genoemd
 t ton
 kl klasse
 u uur
 d dag
 w week
 jr jaar
 = is gelijk aan
 < kleiner dan
 > groter dan